

Velja po pošti:
celo leto naprej K 26.—
pol leta " " 13.—
četrt leta " " 6.50
en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
celo leto naprej K 22.40
pol leta " " 11.20
četrt leta " " 5.60
en mesec " " 1.90

Na pošlji, na dom 20 h na mesec.
Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEČ

Inserati:
Enostop. petilivrt (72mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsia à 26 h. Pri večkratnem ob-lavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravištv je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 10 strani.

Dr. Ivan Šusteršič o vojaških novincih.

V seji državnega zbora dne 19. marca t. l. ob razpravi glede na vojaške novince je govoril državni poslanec dr. Šusteršič sledeče:

Visoka zbornica!

Jugoslovani bomo glasovali v smislu sklepov »Slovanske enote«, oziroma v smislu izjave, ki jo poda visoki zbornici poslanec tovariš Udržal pred glasovanjem.

Visoka zbornica! Stojimo pred odločitvijo o državni potrebnosti. Takozvane državne potrebnosti obsegajo za opozicijo zelo neprijetno, grenko primes, v kolikor so obenem tudi vladne potrebnosti par excellence. V kolikor se gre za državne potrebnosti, jih dobi država z vso gotovostjo ne glede na naše glasovanje, kar potrebuje. Glede na to smo si popolnoma na jasnem. A, gospoda moja, za vladno je pač velik razloček, če dobi vojaške novince, ki se bodo prav gotovo v vsaki okoliščini nabirali, iz rok zbornice ali pa iz lastne roke. (Tako je!) O tem ne dvomimo. Stojimo pa zdaj pred dejstvom, da stojimo nasproti sedanji vladi v najostrejši opoziciji (Tako je!), ker sedanji vladi popolnoma nič ne zaupamo (Pritrjevanje), ker se borimo proti njej in ker jo hočemo, naj odkrito izjavim, strmoglaviti. (Pritrjevanje.) Sami si pa hočemo izbrati teren, na katerem hočemo biti odločilno bitko, sami hočemo odločiti trenutek, v katerem pričnemo odločilen boj z vlado. (Prav dobro!) Res je, da če dobi vlada vojaške novince iz rok zbornice, pomeni to zanjo vsaj navidezen uspeh. A če premagamo celo naveden pomislek, storimo to le zato, ker smo trdno prepričani, da tako, v kolikor se tiče nas, najboljšo služimo vzdrževanju miru. (Tako je!)

Gospoda moja! Vse stranke visoke zbornice in vsa avstrijska ljudstva, kakor tudi vsi meročajni avstrijski činitelji so prepojeni z željo, da se ohrani mir. (Pritrjevanje.) Mi vsi, osobito vse stranke visoke zbornice ne žele ničesar bolj željno, kakor da se razprši oblak, ki danes zatemnjuje horičont zunanjega položaja. Če pa kakor stranko v visoki zbornici, rekel bi, navdaja potencirana želja, da se ohrani

mir, če je kaka stranka, ki je, rekel bi, dvakrat trikrat interesirana da ne pride do vojske, smo interesirani Jugoslovani (Pritrjevanje in ploskanje), ker kaj nam grozi? Saj nam grozi, da se bodo morali sinovi našega ljudstva z orožjem v roki boriti na bojišču proti lastnim bratom. (Pritrjevanje.) Gospoda moja, to vsak med nami globoko čuti. Dasi tudi zavzemajo danes Srbi nasprotno stališče proti Avstriji, kljub temu odkrito in glasno izjavljamo: Naši bratje so! (Živahno prit-rjevanje in ploskanje.) Naši bratje so, ki imajo pravico na naša bratska čuvstva. Ker pa je tako in ker hočemo prepričati, da se bore bratje proti bratom, zato pa tudi želimo iz vsega srca, da se ohrani mir.

Kako se pa mir najgotovješe ohrani? V sedanji resni uri, ko se vidi, da imajo diplomaške note le še zgolj formalno važnost, v tej uri je naša dolžnost, dolžnost vsakega v Avstriji, pokazati vsakemu, da smo močni. Ogibati se moramo vsega, kar bi smatrali v inozemstvu kot slabost. Gospoda! Nič ne izziva bolj k vojski, kakor slabost kake države. (Pritrjevanje.) Slabost kake države tvori stalno vojno provokacijo, zato se pa moramo vsega ogibati, kar bi se smatralo za slabost.

Zato pa tudi izjavljam, in sicer odkrito in glasno in brez vsakega pridržka, da bodo avstrijski narodi izpolnili svojo dolžnost, ako pride do vojske, kar naj obvarje Bog. Sinovi našega ljudstva bodo, dasi bi se moralo tudi iti proti Srbom, storili svojo dolžnost, sicer s krvavečim srcem, a izpolnili jo bodo v popolni meri, kakor so jo vselej na vseh bojiščih monar-hije: junaško in vztrajno in zvesto in po-žrtvovalno. To bodi povedano, ker, žal, se nahačajo naivneži v Belgradu, ki — kar se lahko povzame po srbskem časopisu, ki razširja take novice — verujejo, kakor da bi, ne vem koliko milijonov Slovanov, osobito Jugoslovani v Avstriji, vstalo in v slučaju vojske pomagalo Srbom. To je naivna zmot. Če postane stvar resna, se ne bo ganila v Avstriji nobena roka Srbom v korist. To bodi Srbom povedano, ker to je resnica, to naj dobro premislijo, predno strmoglavijo v vojno pustolovstvo. Kličem Srbom: »Premišlujte to v zadnji uri! Premišlujte, kaj vas čaka, če dovedete stvari do skrajnosti! Pomislite, da vam nista morebiti odločni velikost in slava, ako vpoštevate realne činitelje moči, marveč da vam grozi največja ne-

varnost, da boste premagani in da bodo morebiti v vaši deželi potem vladali Mažari! In vi, srbski bratje, kaj vas potem čaka, o tem se poučite pri vaših bratih na Hrvaškem in v Slavoniji!« (Živahno prit-rjevanje in ploskanje.)

Zdaj se mora odgovoriti odkrito, pogumno in pametno. Upajmo, da bodo v zadnji uri, predno pade prvi strel, to govorjenje čuli in razumeli tudi v Belgradu.

Svoje besede bi rad naslovil tudi na veliko slovansko državo, na adreso Ru-sije. Pozval bi rad Rusijo, naj se vpraša, če je to dobra slovanska politika, ki vodi do tega, da si stoje nasproti z orožjem v rokah Slovani proti Slovanom, Jugoslo-vani proti Jugoslovonom in da se med-sebojno mesarijo, če to odgovarja kori-stim slovanstva in osobito koristim jugo-slovanstva. Avstrijski Jugoslovani smo ravno tako dobri Jugoslovani kakor Srbi. Velika napaka je, smatrati jugoslovansko vprašanje za ortodoksno vprašanje. Jugo-slovansko vprašanje ni vprašanje orto-doksije, jugoslovansko vprašanje sploh ni religiozno vprašanje, marveč narodno vprašanje. (Pritrjevanje.) Bodisi pravo-slaven, bodisi katoličan, bodisi mohame-danec, vsi so prešinjani po jugoslovans-kem narodnem čutu, vsi so enaki, vsi so bratje!

To naj pomisli Rusija in naj končno izpregovori ono rešilno besedo, ki jo vsaj avstrijski Jugoslovani pričakujemo od Rusije. Svoj meročajni vpliv naj zastavi v zadnji uri z vso odločnostjo v Belgradu, da se ohrani mir in prepričati bratomorna vojska, ki se more končati edinole v škodo jugoslovanstva. Rusija naj se vpraša, če ni v tem slučaju — saj izgleda tako — eksponent angleške politike. Tista Angleška, ki hoče dobiti zrak v osrednji Aziji od ruskega pritiska, je seveda interesirana, da se Rusija tako angažira, da se ji one-mogoči svoje koristi in pravice drugod braniti, namreč tam, kjer se njene pravice in koristi križajo s koristmi Angleške. (Pritrjevanje.) Nadalje je pa tudi namis tradicionalne angleške politike, da huiška kontinentalne velesile eno proti drugi, da dela dobre kupčije, ako se medsebojno mesarijo. Na to naj pomisli Rusija, kakor tudi na vlogo, ki jo je igrala Angleška, ko se je borila Rusija na vzhodnoazijskih bo-jiščih za krščansko kulturo. Rusija naj tu-di obenem pomisli, kako pošteno in lojalno je nastopala takrat nasproti njej avstro-ogrška monarhija. (Pritrjevanje.) Pozi-

vam Rusijo, naj dela pravo slovansko po-litiko, tako politiko, ki pospešuje mir med slovanskimi narodi, ne pa politike, ki vodi do inoreče vojske med slovanskimi na-rodni.

Evropi, osobito pa zahodnim vele-vlastim, bi pa rad zaklical: Ne govorite, da je kršila Avstrija pogodbo, pomislite, da naša monarhija ni prekršila nikakega živega prava po aneksiji, pomislite, da nismo vzeli niti pedi zemlje, ki bi jo ne bili imeli že pred aneksijo, pomislite, da ima-mo danes po aneksiji manj, kakor smo imeli pred aneksijo, ker prej smo stali tudi v Linskem okrožju, kjer so tvorile naše posadke iztegnjeno pest proti Makedoniji.

Ob aneksiji smo potegnili to iztegnje-no pest nazaj, kar je v korist slovanskih narodov na Balkanu, v korist njihovemu svobodnemu razvoju, v korist njihovih medsebojnih sporazumljenj. Vse to se mo-ra premisliti, in če zmagata v zadnjem trenutku pravica in poštenost, pamet in človekoljubje, se bo in se mora ohraniti mir.

S prirčno željo, da se ohrani mir, končam in izjavljam, da bomo Jugoslova-ni znali vedno izvrševati svojo dolžnost nasproti svojemu ljudstvu in nasproti dr-žavi. (Živahno prit-rjevanje in ploskanje. — Govorniku čestitajo.)

Časniški glasovi o govoru dr. Šusteršiča.

Prav je, da objavi »Slovenec« nekaj časniških glasov o zadnjem dr. Šusteršičevem govoru, ki ga danes zgoraj ob-javljamo po stenografiškem zapisniku in ki je, kakor se vidi iz nasprotnih listov, velik realen uspeh Jugoslovani in oso-bito Slovencev. Govor je bil kratek, trajal je komaj deset minut, prednašan prosto, brez zapiskov. A poslušala ga je napeto cela zbornica, cela vlada — še nikdar ni našel govor Jugoslovana tolike pozornosti. Govor je bil zajedno strogo opozicio-nalen, strogo naroden in patriotičen. Prav zato je zadel sedanjo vladu v živo — povzdignil pa ugled Jugoslovani v Avstriji, a ravno tako ugled Avstrije na zunan-j. — To se vidi iz časniških glasov. Vsi mero-dajni slovanski politiki so bili polni hvale radi tega v danem trenutku tako umest-nega in državniško modrega govora.

Glasilo ministrstva za zunanje zade-ve, »Fremdenblatt«, je pisalo o dr. Šusteršičevem govoru: »Dr. Šusteršič je preci-ziral opozicijsko stališče svoje stranke, a obenem pristavil, da bodo jugoslovanski

LISTEK.

Iz davnih dni.

(Zgodovinske črtice.)

Turška jama pri Sv. Krištofu.

Kedo starejših Ljubljaničani ne po-zna, to se pravi, ni poznal sloveče »turške« ali tudi »Lovšetove« jame pri Sv. Krištofu! Saj je spomin na to jamo v tesni zvezi z najlepšimi spomini iz srednjih dedinskih let. Ampak če sledimo tem spomi-nom za skoraj 430 let nazaj in poprašamo po razlogih, zakaj se ta že zdavno zaruše-na jama še vedno imenuje »turška« jama in zakaj je skozi malone 400 let slovela kot jasna priča domače zgodovine, tedaj ti spomini zadobe žalosten zgodovinski-tesen značaj. Pred nami stopi iz groba krvavo leto 1472. V tem letu je krvoločni Turek dvakrat navalil na našo deželo. Najprej je pred njegovo krutostjo zaječala Dolenjska. Pri poznejšem navalu na Notranjsko je Turek prvič prišel v Cerknico ter ondi zažgal tudi cerkev. In sicer je to bilo ravno nedeljo pred Marijinim praznikom v postu. To nam pričuje v cerkvenem voglu poleg stranskih vrat vzdani kamen z latinskim napisom: »An-no Domini 1472 die dominica ante anun-ciationem combusta est titularis ecclesia

beatae Mariae Virginis per manus indomi-torum Turcorum«. Takoj po odhodu sov-ražnika so domačini pričeli z novo zgrad-bo cerkve, ki je bila v lepem gotškem slo-gu tekom desetletja dovršena. Obdali so jo tudi s taborom, ki je v poznejših turških navalih iz l. 1476., 1480., 1491., 1507., 1522., 1528. in 1559. prebivalcem služil kot varno zavetje. Ker o taborih obče sprego-vorimo ob priliki opisa Tabora pri St. Jurju (Dolenjsko), naj tu le omenjamo, da sta se od pet stolpov tega tabora ohrani-la še dva; eden služi v stanovanje, dru-gi v shrambo. V tem je shranjen 100 kg težak, 43 cm visok in 21 cm širok topič, o katerem se domneva, da je bil Turkom uplenjen. (G. dež. šolski nadzornik Levec pa je mnenja, da Turki sploh topov niso imeli seboj. Opomba pis.)

Od Cerknice jo je Turk ubral proti Ljubljani in sicer najbrže okoli Marijinega praznika 25. marca. Tu so si postavili dva glavna tabora in en okop, in sicer je bil en tabor v Šiški, drugi pa v jami za cerkvico sv. Krištofa, kjer danes stoji razšir-jeno pokopališče. Tu torej je bila v začet-ku omenjena »turška«, ali »Lovšetova« jama. Na Poljanah pa so si zgradili svoj tretji okop. Dočim so eni plenili po ljub-ljanski okolici, je večji oddelek poskušal naskočiti utrjeno mesto. Obleganje je tra-jalo teden dni in v mestu se je pojavljala že lakota. Sovražniku se je sicer posre-

čilo zažgati že zunaj mestnega obzidja stoječo šentpetersko cerkev, a naskok na mesto so Ljubljaničani hrabro odbili. To-povi z grada so krvoločneža pognali v beg. Odsihdob so Ljubljaničani v spomin na ta dogodek vsako leto na Veliki pone-deljek prirejali cerkveno svečanost v slo-venem sprevodu iz šentpeterske cerkve k Sv. Krištofu. Cerkveni svečanosti se je pozneje pridružila tudi ljudska veselica v »turški« jami. Posebno mikavna je bila ta veselica za ljubljansko mladino. V sim-bol svinčenih krogel so Ljubljaničani med veselo mladež metal pomaranče, jabolka, smokve itd. Premožnejši Ljubljaničani so kupovali kar cele koše »turških krogel« t. j. pomaranč itd., in kjer je bila največja gnječa, se je takih »krogel« največ vsulo. Jama je bila jako prostorna, lepo s travo porašena; poleti so tam travo tudi kosili. Ta vsakoletna slovesnost je trajala, kakor se mi pripoveduje, do leta 1871., ko se je pokopališče razširilo ter v to svrho jama zasula ponajveč z odpadki sipe, žlindre in pepela z južne železnice. Ta materijal je bil za izpreperavanje mrličev jako neugodno izbran. Tako je sicer minila slava »turške« jame, a da spomin nanjo še vedno živi med narodom, o tem sem se prepričal, ko sem semtertja vprašal, če se kdo spominja na te davne čase, katere s to reminiscenco zopet vzbujam iz groba spominov.

A eno se je v spomin na ravno ta turški napad še do danes ohranilo, tako v mestu, kakor tudi med narodom po deželi. To so namreč repni olupki, takozvani »alehija«, ki se jedo na velikonočno ne-deljo kot prikuha. Ta »alehija« spominja na lakoto, katero je Ljubljana na Veliko noč leta 1472. občutila vsled obleganja Turkov.

Potres, draginja, kuga in lakota.

Vsled poznejših turških navalov in benečanske vojne, pod katero je posebno Notranjska mnogo trpela, so si začetkom XVI. stoletja po naši deželi najhujše šibe: draginja, lakota in kuga kar roko poda-dajale. »Tej bedi« tako piše pokojni moj učitelj P. Florentin Hrovat, »se je pridru-žila leta 1509. leta še druga. Hud potres je razrušil križevniško hišo, vicedomovo poslopje, osem mestnih obzidnih stolpov, del mestnega obzidja, deželno hišo in še druga trdna poslopja«. Prof. Fr. Orožen v svoji knjigi »Slovenska zemlja IV. del vojvodina Kranjska«, tega potresa ne omenja. Pač pa piše na strani 88: »Že prejšnje leto je morila kuga po Kranjskem, a leta 1511. je bil grozovit potres 24. in 26. marca ki je zlasti v Ljubljani povzročil mnogo škode. Podrla se je nemška cerkev in več drugih poslopij, mnogo hiš pa je bi-lo tako poškodovanih, da so prebivalci bežali v predmestja in okolico. Po deželi

vojaki storili svojo popolno dolžnost, če se bo šlo tudi proti Srbom, lastnim bratom. Naivno je, če sodijo v Belgradu drugače. Tudi Hruban je izjavil, da če pride do vojske, dokažejo vsi slovanski narodi svojo preizkušeno hrabrost in zvestobo. Značilno je, da prinaša »Fremdenblatt« kratek dr. Šusteršičev govor obširnejše, nego n. pr. govor dr. Ebenhocha in druge mnogo daljše govore.

Krščansko-socialna »Reichsposta« piše: Velik vtis je napravil tudi govor posl. dr. Šusteršiča, ker je utemeljeval, zakaj da glasujejo Jugoslovani za predlogo o vojaških novincih in kot Jugoslovani apeliral na Belgrad in Peterburg, naj opusté politiko, ki lahko prisili Jugoslovane, da se medsebojno mesarijo. Usodepolna napaka je, ako sodijo v Belgradu, da Jugoslovani v slučaju vojne s Srbijo ne bi storili svoje dolžnosti.

»Deutsches Volksblatt« piše: »Zelo zanimivi so bili govori v »Slovanski enoti« združenih strank. Poslanec Šusteršič je utemeljeval nastop Jugoslovancov za predlogo o vojaških novincih s tem, da so dolžni vsi državni zvesti činitelji izjaviti se solidarnim v tem trenutku z obrambeno silo. Velike važnosti je bil njegov apel na Srbe, da naj se ne varajo in da naj ne pričakujejo, da dobe pri avstrijskih Slovanih v vojski proti Avstriji pomoč. Rusijo je pozval, da naj stori vse v Belgradu, da se prepriča vojska, le če zavzame Rusija tako stališče, do katerega ima Avstro-Ogrska pravico po svoji lojalnosti ob vojski z Japonci in ob ruski revoluciji, ker le tako izpolni Avstrija svojo dolžnost nasproti slovanstvu.«

»Neues Wiener Journal« se peča z dr. Šusteršičevim govorom v uvodniku pod napisom »Med vojsko in mirom«. Izvaja, da če so dostopni Srbi še pameti, morajo izpoznati svojo blodnjo, ko doznajo, kar je govoril slovenski poslanec dr. Šusteršič v avstrijski zbornici. Z bratsko roko je imenovani jugoslovanski poslanec — naglašal je bratsko razmerje med Slovenci in Srbi — razdril vse iluzije, ki so se jim udajali v Belgradu, ako o tem dvomijo, da izpolne avstrijski Slovani svojo dolžnost. Svaril je Srbe, naj se ne pusté zapeljati po Rusiji, iztrgal jim je zavezo izpred oči, ki so jim jih zakrivala ruske spletke in pa precenjevanje samega sebe nasproti realnim dejstvom. Govor tega slovenskega poslanca bi se moral v Belgradu nabiti. A kdo naj upa, da bo rodil zaželjen uspeh! Kogar hočejo uničiti bogovi, ga oslepe z blaznostjo... Ravno ta poslanec je pa tudi naglašal, da kakor bi tudi bolelo avstrijske Slované, ako bi morali izvojevati s Srbi bratski boj, vidi pravo pot avstrijske politike le v politiki moči, in da se moramo ogibati vsega, kar bi vzbudilo le sum slabosti. Na drugem mestu pa piše isti list: Brez vsakega dvoma je napravil stvarno in govorniško odličen govor slovenskega poslanca dr. Šusteršiča, ki je nujno apeliral na Srbe v smislu miru in lastne narodne bodočnosti velik utis. »Pomislite,« je klical svojim slovenskim bratom v Srbiji, »da vam nista odločena veličanstvo in slava, marveč, da boste premagani in da bodo morebiti v vaši deželi vladali Mažari.«

»Die Zeit« je pisala na uvodnem mestu: »Velezanimiv je bil govor Jugoslavan Šusteršiča, katerega rojaki stojé med vsemi avstrijskimi narodi skoraj najbližje in si pač želé, da se ohrani mir z brat-

skim narodom, obenem je pa najodločnejše izjavil, da bodo Jugoslovani storili v polnem obsegu svojo dolžnost na bojišču, če bi se tudi šlo proti Srbiji«. List pristavlja: Za nas Avstrijce bi izjava ne bila potrebna, morebiti jo vzamejo Srbi na znanje, ki vedno sanjajo o notranjih vstajah, ki bi sledile vojski z Avstrijo, o armadnih revoltah in Bog vé o čem vse. Nadalje pa objavlja na drugem mestu »Die Zeit« obširen izvleček dr. Šusteršičevega govora in pristavlja: Dr. Šusteršič je govoril resno in odločno in je dosegel velik govorniški uspeh.

Glasovi navedenih listov so tem važnejši, ker jih objavljajo »Slovanski enoti« odločno nasprotna glasila. Obširno so se pa pečali z dr. Šusteršičevim govorom tudi drugi listi, osobito seveda slovenski in slovanski. Obširno je poročal med drugimi »Pokret«, »Riečki Novi List« in drugi. Obširno so poročali o dr. Šusteršičevem govoru tudi češki in poljski listi.

Vojška in hranilne vloge.

Vsled strahu pred vojsko je ljudstvo ponekod močno zbegano in se boji za svoj denar, ki ga ima naloženega po raznih zavodih. Razširila se je vest, da bi v slučaju vojne država posegla po denarju raznih hranilnic in posojilnic.

Ta bojazen je popoinoma neutemeljena in neopravičena! Pravica države do svojih državljanov je v zakonih natančno določena. V nobenem zakonu pa ni državnim oblastem dana pravica, da bi smele kakorkoli zapleniti premoženje svojih državljanov — ne v miru, ne v vojnem času.

Opozarjamo tukaj na izjavo finančnega ministra Bilinskega, ki jo je prošli teden podal v poslanski zbornici. Minister je dejal:

Mnenja sem, da je upravičena nada, da ne pride do vojske. Toda tudi v najskrajnejšem slučaju, ko bi izbruhnila vojska, moram reči, da me je sram, da misli naše prebivalstvo o vladi tako sramotno, tako poniževalno. Znano je da se v slučaju vojske, ako se okupira sovražno ozemlje, čuva in spoštuje zasebna lastnina kot nekaj svetega. Kako se more potem samo trenotek misliti, da bi mogla vlada zasebno lastnino svojih lastnih državljanov proti postavi in proti pravici enostavno zapleniti? — Naša domovina ni uboga in revna... Dovolite, da izjavim ne samo v imenu vlade, marveč v imenu vseh, ki soglašajo z mojimi besedami: Nikdar in nikoli se ne more zgoditi, da bi avstrijska vlada posegla po imetju, ki nam je sveto! Vloge v hranilnicah in posojilnicah so popolnoma varne in ostanje varne in nedotakljive, pa naj bo mir ali vojna! Vlagatelji nimajo niti najmanjšega povoda, da bi dvigali svoje vloge iz hranilnic in posojilnic!

Sicer pa država niti ne more do hranilnih vlog v denarnih zavodih.

Hranilna vloga se izplača samo tistemu, ki prinese hranilno knjižico. Ako bi torej država res hotela zapleniti v hranilnicah in posojilnicah naloženi denar, morala bi najprej od hraniteljev dobiti vložne knjižice in še-le s pomočjo vložnih knjižic vzdigniti denar, ker drugače ga ne dobi nihče in ga ne sme dobiti.

Vloge hraniteljev so v vojnem času mnogo bolj varne v denarnih zavodih, nego če bi jih posamezniki imeli doma, kjer je denar izpostavljen vsakojakim nevar-

nostim, n. pr. ognju, tatovom itd. Te nevarnosti so v vojnem času še mnogo večje nego v miru. Najbolj varno je denar spravljati v takih razmerah v denarnih zavodih, predvsem v hranilnicah in posojilnicah.

Kdor ima torej denar doma, naj ga nese v bližnjo hranilnico ali posojilnico! Potem bo lahko brez skrbi.

Treba je pomisliti, da naši denarni zavodi razposojajo denar tako varno in previdno, da se niti v najhujšem slučaju ne more pripetiti kakšna izguba. Denar se posoja večinoma na posestva oziroma proti osebnemu poroštvu premožnih in zanesljivih oseb. Posestvo pa tudi ob vojnem času ne zgubi svoje vrednosti in je ne more izgubiti. Zato je tako naložen denar tako varen, da si večje varnosti niti ne moremo misliti.

Če je nespametno, denar ob času miru imeti doma, ker tako ne nese nič obresti, je še bolj neprevidno v slučaju vojske ga pridrževati doma. Nikjer ni tako na varnem, kakor v hranilnicah in posojilnicah.

Kdor se pa le preveč boji za denar, ki ga ima naloženega v denarnih zavodih in ga skrbi, da bi mu kdo mogel vkraati hranilno knjižico, naj si da svojo vlogo vinkulirata; denarnemu zavodu naj se namreč naroči, da se ne sme hranilna vloga izplačati nikomur drugemu nego njemu samemu, oziroma tistemu, ki se izkaže z njegovim pisanim pooblastilom. Ta pridržek vpiše denarni zavod v svoje knjige in v vložno knjižico. Ako bi prišla po denar s tako knjižico kaka neopravičena oseba, se ji denar ne izplača.

Ponavljamo, da se ni nikomur treba bati za denar, ki ga ima naloženega v naših hranilnicah in posojilnicah. Razne vznemirjače vesti, ki se ponekod širijo med občinstvom, češ da je denar v nevarnosti, so popolnoma brez podlage.

Tudi če bi prišlo do vojske, je denar po hranilnicah in posojilnicah povsem varen, bolj varen kakor kje drugje. Sicer pa so državne blagajne za vojsko dobro prekrbljene.

Vlagatelji, ki imajo denar naložen po naših denarnih zavodih, naj ohranijo mirno kri in naj se ne dajo begati po raznih praznih in neosnovanih govoricah. Vsaka nevarnost za hranilne vloge je namreč popolnoma izključena, kar bodi še enkrat poudarjeno!

Izredna seja ljubljanskega občinskega sveta.

Ljubljana, 23. marca 1909.

Predsedstvena naznanila.

Ob petih popoldne napovedano sejo otvori župan Ivan Hribar ob peti uri 17 minut popoldne. Vlado zastopa vladni svetnik Kremenšek. Prečita na to zahvali »Družbe sv. Cirila in Metoda« in »Mladike« za naklonjeno podporo po občinskem svetu. Slovensko pevsko društvo »Slavec« javlja, da priredi 27. do 29. junija slavnost društvene 25letnice, na katero vabi ljubljanski občinski svet. Župan izjavi, da bo občinski svet rad sprejemal ob tej priliki slovanske goste. Na to govori o bojazni, ki jo imajo nekateri glede na varnost naloženih vlog po hranilnicah in posojilnicah. Sklicuje se na izvajanja Bilinskega, da ni nikake nevarnosti za vloge po hranilnicah in posojilnicah.

Volivne komisije za dopolnilne volitve v občinski svet.

V volivno komisijo I. razreda določi občinski svet izmed meščanov: Ivana Bonač, Josip Poklukar, Edvard Tavčar, II. razred a: Anton Berce, Lapajne, Lukanc, II. vol. razred b: Milavec, Prijatelj, Štipić; III. vol. razred: Alojzij Erjavc, Franc Hribar, Jurca, Pustoslemšek, Soklič, Hugon Turk st. Za komisarja se določita: svetnik Evgen Lah in komisar Iv. Robida. Nadalje se določi, da bo predsednik volivni komisiji III. razreda a: Mayr; II. razreda b: pa dr. Karol Triller.

Reklamacije proti volivnemu imeniku. Poroča občinski svetnik dr. Majaron. Dr. V. Pegan, Ivan Kregar, in Ivan Štefe so vložili glede na volivni imenik za občinske volitve reklamacije, da naj se iz imenika izbriše 66, vpiše pa 26 oseb. Pritožba navaja, kar se splošno pripominja, da se nahajajo v imeniku osebe, ki ne plačujejo letno najmanj deset kron davka. Ugovor je utemeljen, ker se je zahtevalo pač po volivnem redu iz leta 1885., da mora plačati volivec deset kron davka, a leta 1898. je postavlo deželni zbor izpremenil tako, da je volivna pravica raztegnjena na vse, ki plačujejo kaj davka. Magistrat je vpisal v volivni imenik osebe, ki so plačevale I. 1907. in 1908. davek in tudi take osebe, ki dobivajo tako plačo, da bi morale plačevati davek. Tega pa personalni in pravni odsek ni odobril, marveč tolmači postavbo tako, da mora volivec eno leto predno je vpisan v volivni imenik, plačevati davek. Ako davek ni pravilno predpisan, dotič-

nik ni upravičen, da voli. Nekateri osebe, ki jih je vpisal v imenik magistrat, se morajo zato izpustiti. Nato poročevalec stavlja svoje predloge o posameznih v reklamaciji navedenih oseb. Občinski svet odobri vse njegove predloge. Apnenc Rudolf se črta iz imenika, ravno tako Albin Brgant in Berghauser. Viktor Ciuha ostane v imeniku, plačal je osem kron davka. Zavrnejo se tudi reklamacije glede na Črnača, Fortiča Josipa in Vojhteja in Gale Ivana. Iz imenika se črtajo: Ivan Gašperlin, Franc Grošelj, Okicki Franc, Grčar Jakob, Vrečar Franc, Palčar Franc, Kocijančič Josip, Kurent Franc, Drešar Franc, Tičar, Poljanc, Sitar in Vrhunc. Reklamacija glede na Herič Ivana in Jerše Alojzija se odkloni. Črta se Franc Klančičar, imeniku ostane Ulrik Pip, črtajo se: Kušnar, Suhadolnik, Pirh, v imeniku ostane Jožef Hercog, črta se Ivan Mihler, v imeniku ostane Tomaž Krivec, črtajo se: Iv. Žerovnik, Anton Zupančič, Anton Fortič, v imeniku ostane F. Mulaček, črta se Frančišek Rakovec. V imeniku nista za izbris reklamirana, Nabernik in Drašček. V imeniku ostanejo, ker plačujejo davek: Jožef Grbič, Rudolf Mizolini, Ivan Senk, Ignacij Götzt, Franc Ostanek. Reklamirani za vpis: pazniki prisilne delavnice: Lavrič, Knaflec, Košmrl, Šimnic, Kovačič, Vidmar, Ostre, Kunstelj, Kržič in Papež so že vpisani v imeniku. Zavrne se pa reklamacija glede na vpis paznikov prisilne delavnice v imenik sklicevaje se na izkaz kranjske deželne blagajne, češ, da se jim je odračunal davek z ozirom na to, ker ta izkaz ni uradni izkaz, ti so: Berdajs, Šosteršič, Ljubič, Frece, Tratnik, Pirnat, Kavšek, Kajfež, Smrečnik, Janko in Jelnikar Anton. Kljub reklamaciji ostanejo v imeniku: Pavčič Franc, Rožič Anton, Šmalc Gvidon, Sedej Anton, Stojkovič Gašpar, Stvarnik Ivan, Tominc Ivan, Železnikar Karol, Gerbac Emil, Papež Ivan. Iz imenika se črta dr. Gabršček Franc, ker ne plača davka in ker nima domovinske pravice. Fortič Zdravko se ne črta, ker mladoletnost ni merodajna za občinsko volivno pravico. Upravičen je, da voli po pooblaščenju. Reklamacija o šivilji Antoniji Venier je brez pomena, ker jo ni v imeniku, zavrnejo se reklamacije glede na Marijo Gale, Nežo Trbovc, Antonijo Cerar, Ano Florjančič in Marijo Bloudek. V imeniku niso: Amalija Pfajfar, Marija Levstik, Marija Kovač, Josipina Götzt in Stele Marija. Reklamacija glede na vpis Ivane Pavlič se zavrne, ker ni ona posestnica, marveč je posestnik njen mož. Meden Ivanka ni v imeniku. Židan Marija, Strah Neža in župnik Karol Jančigaj so vpisani v II. volivnem razredu. Reklamacija za vpis dr. Valentina Rožiča, tajnika »S. L. S.« se zavrne iz razlogov, vsled katerih se je črtal dr. Gabršček iz imenika, ker nima domovinstva v občini in ker mu ni predpisan davek.

Opustitev pešpoti za Martinovo cesto. — Volitev v naborno komisijo za konje. — Zadruga izvoščekov. — Podpora kmetijskemu preizkuševališču. — Ustanova za realce.

Opusti se pešpot parc. št. 518 kat. obč. St. Petersko predmestje kot javna pot. To je tista steza, ki vodi za hišami ob levi strani Martinove ceste. — V naborno komisijo za konje se izvoli Jos. Turk in Gorše. — Prošnja zadruge izvoščekov v Ljubljani za določitev turnusa za komisijske vožnje se odstopa priporočilno magistratu. — Podpora kmetijsko kemiškemu preizkuševališču se zviša od 400 na 500 kron, ako dobi preizkuševališče pravico za preizkuševanje živil. — Cesarja Franc Jožefova ustanova za realce se podeli dijakoma Bevcu in Armiču.

so se podrli stari Kamniški grad, Kamnik, Škofjeloški grad, Tržiški in Bleški grad, Dobrava, Postojnski grad, Polhov Gradec, Hasberg in Turjak. Ponovila se je zopet kuga, nastala je huda lakota in prišli so zopet turški krvoločneži, ki so morili in plenili po Metliki in dirjali skozi Kočevje na Kras.

Torej praznujemo ravno te dni po prvem pisatelju 400, po drugem 398letnico žalostnega spomina. Glede datuma o potresu omenjam, da imata po opisu različnih učinkov soditi najbrže oba pisatelja prav, ker v tisti dobi so se potresi vrstili jako pogostoma.

Papež Pij VI. in cesar Jožef II. v Ljubljani.

Da je imela Ljubljana že od najstarejše dobe mnogoštevilnih obiskov raznih cesarjev, kraljev in visokih knezov, to je pač tudi med priprostim narodom splošno znano. A manj znano pa bude, da se je v Ljubljani mudil tudi papež Pij VI. torej najvišji svetovni in cerkveni dostojanstvenik. Za njegove dobe je Avstriji namreč vladal cesar Jožef II. ki je v cerkvenih zadevah marsikaj ukrenil, kar se ne strinja z duhom katoliške cerkve. Z namenom, da cesarja odvrne od cerkvi neprijaznih reform, se je tedanji papež Pij VI. napotil sam na Dunaj do cesarja. Pri tej priliki se je 16. aprila 1782. ustavil tudi v Ljubljani. Orožen med drugim tudi piše: »Cesar je papeža sicer sijajno vspre-

jel, a ni odnehal od dotičnih reform. Cesar Jožef II. je konec leta 1783. vrnil papežu v Rimu obisk in na opvratku dne 20. marca leta 1784 dospel v Ljubljano, kjer se je mudil dva dni. Obiskal je svojega ljubljence, škofa Herbertsteina, razne cerkve, dobrodnele zavode, profesorja Haqueta zbirke in razdelil med reveže sto cekinov. Drugo noč je prenočil v Krašnji. Drugič je bil cesar v Ljubljani leta 1788., ko je potoval v Trst. Stanoval je pri »Divjem možu«, kjer so bile avdijske. H koncu za danes le še prav kratek izčrpi:

Iz prve francoske okupacije.

Po predaji Mantove 3. februarja 1797. se je avstrijska vojska pred zmagovalcem Napoleonom morala umikati na Kranjsko in Koroško. Vrhovno vodstvo avstrijske vojske je prevzel nadvojvoda Karol. A tudi ta se je moral pred Francozi umikati na Kranjsko, in sicer v dveh oddelkih: čez Opčine in Vipavo proti Ljubljani in potem čez Gorenjsko na Koroško. General Massena je drl za umikajočimi se Avstrijci čez Pontabel na Koroško, general Bernadotte pa proti Kranjskemu in se je polastil dne 23. marca Idrije, kjer je vzel živega srebra in cinobra v vrednosti dveh milijonov frankov. Dne 27. marca so prišli Francozje čez Rebernico na Razdrto in Ubelsko v Postojno. Ljubljano so Francozje zasedli 30. marca. Tja je dospel 1. aprila tudi generalni štab, na čelu mu Bernadotte.

346 41-0

Steckenpferd- hljino-mlečno-milo.

**Najmilejše milo za kožo
kakor proti pegam!
Dobiva se povsod!**

Zaščitna znamka „Sidro“

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za
Sidro-Pain-Expeller

je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoče in odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v.; K 1-40 in K 2— se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v skatlah z našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel originalni izdelek

Richterjeva lekarna
pri „zlatem levu“ v Pragi
Elisabethgasse št. 8 nova.

Dnevno razpošiljanje.

3057 49—1

Usodni trenotki.

Prepozno za sinočnji list smo dobili z Dunaja tole poročilo: **Zunanji položaj je silno resen. Zdi se, da ne bo mogoče odstraniti zaprek, ki jih dela Rusija. Ura odločitve bo v kratkem bila.**

Današnji dunajski listi potrjujejo to pesimistično naziranje. »Wiener Allg. Zeitg.« je mnenja, da so entente velesile s svojim posredovanjem prišle prepozno. Bojevitost srbske narodne skupščine ni prenehala. Položaj je skrajno nevaren.

Londonski »Daily Telegraph« javlja z Dunaja: Vsa znamenja kažejo proti krvavemu koncu tega spora. Srbija se dalje oborožuje. Pri Valjevu delajo strelske jake in okope itd.

Stvar je taka-le: Rusija še vedno neče pokazati pravega lica. Drži se načela, da spada bosensko vprašanje pred konferenco. Izvoljski hoče Aehrenthala vsaj na diplomatskem polju premagati. Pa tudi naša vlada z angleškim predlogom ni docela zadovoljna ter želi, da se sir Greyeva formula spremeni. Avstrija zahteva, da se Srbija: prvič **brezpogojno odpove vsaki teritorialni odškodnini povodom aneksije**, drugič pa zahteva **razoroženje Srbije**, in sicer na tak način, da ne bo mogoče pod pretvezo četašev (komitadžijev) organizirati band. V tem smislu stavi naš poslanik grof Forgach baje že jutri srbski vladi ultimatum z rokom 24 ur za odgovor.

Do tega odločnega sklepa se je naša vlada baje odločila, ker je spoznala, da so novi predlogi velesil le pripravni, da Srhom dovolijo še nekoliko oddihljeja, da se med tem popolnoma oborože.

Z druge strani smo doznali, da bo naša vlada na srbski odgovor počakala do nedelje vključno. Če dotlej ne dobi povoljnega odgovora, pričele bi se v **ponedeljek sovražnosti**.

No upajmo še vseeno, da ne bo treba poseči po skrajnih sredstvih, da se oblak na jugu počasi razbline in da ostane nebo s črnim pokrito le na severovzhodnem obzorju, seveda bi bil to nevaren oblak, iz katerega vsak hip lahko prilete strele in svinčena toča. Saj so tam gori na ruskih stopah že zdavna izgubili smisel za vrednost človeških življenj, ki jih dan za dnevno mirnega srca ugonobljajo. Ni čuda, saj usodna politika Izvoljskega ni politika ruskega ljudstva, ampak samovolja tujih birokratov, ki ne žele ne Rusiji ne slovanstvu nič dobrega, ki poznajo le svojo samoljublje in svoje žepe.

Pa tudi politika južnih naših nesrečnih bratov ni politika srbskega ljudstva. Kakor zbesneli drvijo njihovi voditelji iz prepada v prepad in vlečejo za seboj ubogi dobri narod, ki nič ne ve o visoki politiki in o tem, da vtegne na usodnem begu svojo svobodo, ki jo je z lastno močjo, brez tuje pomoči z dragoceno krvjo odkupil krempeljem krvoločnih čestilcev Mohamedovih, da utegne to svobodo, na katero je po pravici tako ponosen, potegniti s seboj v grob, — za ljubav ljudi s Kajnovim madežem, pritisnjenim jim na čelo v noči 11. junija 1902!

Sledeče najnovejše vesti naj pojasnijo položaj.

Kako mislijo v srbskem ministruvstvu o vojski in o miru.

»Pokretov« dopisnik poroča iz Zemuna, da se je predčvrščajši peljal v Belgrad. Po ulicah je bilo živahno, nič ni kazalo, da bi bili pred vojsko. Dopisnik se je v kavarni »Moskva« razgovarjal z uglednim višjim uradnikom srbskega ministruvstva, ki mu je odkritosrčno dejal: Resno ne mislimo na vojsko. Mobiliziramo se, da se branimo, ako bo potreba. V tem slučaju se bomo sevé branili do zadnjega človeka. Sedaj čaka Srbija na intervencijo velevlasti. Kar bodo velevlasti zahtevale od Srbije, to bo Srbija storila. Vsem nam je jasno, da brez volje velevlasti se Srbija ne more spuščati v skrajni konflikt z Avstrijo. Po nasvetu velevlasti bo Srbija se opravičila Avstriji, a Avstrija skoro gotovo tudi sedaj ne bo zadovoljna, ker bo srbska vlada izvolila si formo, da popolnoma ne poniža sebe in srbskega naroda. Upamo pa, da Avstrija radi formalnosti ne bo hotela prevzeti odgovornosti za eventualne posledice vojske, ker v tem slučaju ni še jasno, na kateri strani bi bile velesile.

Neki visoki srbski vojni poveljnik se je izrazil: Mi nismo še popolnoma pripravljani, a ako bo treba, se lahko že jutri vojskujemo. Ni res, da bomo Belgrad zapustili brez odpora, nasprotno — ovirati hočemo prelaz avstrijske vojske preko Save in Donave. V skrajnem slučaju umaknemo se v doline Kulanove in Morave in ondaj se hočemo boriti do zadnje kaplje krvi. Na Mokri gori stoji 40.000 naših ljudi, da na dano znamenje krenejo proti Sa-

rajevu. S Črno goro smo spojeni z brezčimnim brzojavom.

Zunanji minister Milovanović je dejal: Srbija se bo pokorila volji Evrope. Vojni minister Živković je dejal: Sam ne vem, ali bi veroval, da bo vojska ali ne. Samo to vem, da smo pripravljeni in da smo na vse mislili. Predsednik skupščine, Jovanović, je dejal: Avstriji podamo nov odgovor. Kaj bo iz tega nastalo, ne more nihče reči.

Iz Belgrada.

Zemun, 24. marca. Zadnje javne blagajne so odpeljali v notranjost. Denar pošne in brzojavne uprave, 10 milijonov frankov, so spravili v Aleksinac. Arhiv finančnega ministruvstva je nameščen v Nišu. Govori se tudi, da je dvor že naskrivoma zapustil Belgrad. Ljudstvo je bilo vsled te govorice silno razburjeno. Vse pričakuje izrednih dogodkov. Razvrstitev vojaštva kaže, da hoče vlada preprečiti mogoče notranje nemire. Vojni minister Živković je baje odkrito izjavil, da se je bati notranjih zmed, če bi bila vlada primorana popustiti. Kralj dobiva iz notranjosti neprestano brzojavke, s katerimi ljudstvo burno zahteva vojno. Ljudstvo ne pozna pravih razmer. Bojevitost v Belgradu je spravila vlado in dinastijo v kritičen položaj. **Notranji položaj Srbije je nevarnejši od zunanega.**

Berolin, 24. marca. Tudi včeraj so se v skupščini vršila neprestano posvetovanja. Stranke vztrajajo pri znani skupščinski resoluciji, ki veže vlado roke. Ministriški svet je določil besedilo odgovora, ki ga poda dr. Milovanović skupščini na interpelacijo glede razorožbe. Skupnega koraka zastopnikov triple - entente včeraj še ni bilo. Čuje se, da se mu ruski poslanik vsled izrecnega naloga svoje vlade **noče pridružiti**. Uspeh angleškemu koraku torej nikakor ni zagotovljen. V Belgradu je vse mirno, iz notranjosti prihajajo vesti o ljudskih shodih, ki se izjavljajo za vojno.

Pašić o položaju.

Belgrad, 24. marca. Pašić je v staroradikalnem klubu izjavil, da srbska vlada o opustitvi teritorialnih zahtev in razoroževanju še ni sklepala, marveč da čaka. O tem, da bi se Srbija odpovedala svojim zahtevam, ni govora. Kar listi pišejo, za vlado ni obvezno. Vlada se zaveda, da je odgovorna skupščini in bo postopala v sporazumu z njo, ali pa odstopila. Vesti inozemskih listov, češ, da je Rusija izpremenila svoje stališče napram Srbiji, so providen maneuver. Ali pride do vojne ali ne, tega nihče ne vé. Srbija se bo znala braniti, če ne bo drugega izhoda. Končal je z besedami: Prosim vas, da zaplate vladi. V par dnevih se vse odloči.

Spopadi na meji.

Berolin, 24. marca. »Vossische Zeitung« poroča z Dunaja zopet o spopadu na meji. **Srbi so baje na Drini ustrelili rezervnega poročnika Fuchsa.** (V vojnem ministruvstvu to ni znano. Op. ur.) **Pri zadnjih spopadih da je padlo že 17 avstrijskih vojakov.** Avstrijski polki so razjarjeni in častniki moštvo krotijo z največjim naporom. Patrulje se vračajo večinoma s praznimi patronami.

Dunaj, 24. marca. Tukaj govorijo, da je dne 22. t. m. pri Budvi črnogorska mejna straža streljala na avstrijsko patroljo. Črnogorci da so ujeli 2 naša vojaka ter ju odpeljali v Črnogoro. Avstrijski diplomat, zastopnik se je vsled tega pritožil pri črnogorskem zunanjem ministru, ki je takoj poslal na lice mesta preiskovalno komisijo. Njemu da dogodek ni bil naznanjen. V dunajskih vojaških krogih se čuje, da so našli pomotoma prekoračili mejo, ki jo je vsled snežnih zametov težko spoznati. O ujetju dveh vojakov na merodajnem mestu ničesar ne vedo. V Budvi je nastanjen 4. bataljon 58. pešpolka, do dveh tretjin Malorusi.

Kako sodijo o položaju v Pešti.

Budimpešta, 24. marca. Ogrski politični krogi sodijo, da je položaj zelo resen. Vse težave glede skupnega koraka izvirajo iz Rusije. Vesti iz Belgrada so tudi neugodne. Tam računajo z gotovostjo na izbruh vojne. **Avstro - Ogrska potrpi le še dva dni.** V tem času se stvar odloči. Dr. Wekerle se poda brzkone v četrtek ali petek na Dunaj k posvetovanju. **Na vsak način pade kocka pred soboto.** V Zemun se trumoma selijo naši državljani iz Belgrada. Vesti, ki prihajajo iz Belgrada v Bosno, so skrajno vznemirjajoče. Prebivalstvo Bosne in Hercegovine je popolnoma mirno.

Stališče Turčije.

Belgrad, 24. marca. Turški poslanik Azarian paša je izjavil zunanjemu ministru dr. Milovanoviću, da bo Turčija v slučaju avstrijsko - srbske vojne strogo **nevtralna**.

Rim, 24. marca. Rifaat paša je izjavil dopisniku »Tribune«: Upanje Srbov, da bi jim Turčija odstopila kos Sandžaka ter tako odprla pot k morju, je **nespametno**.

Frankobrod, 24. marca. »Frankfurter Zeitg.« poroča iz Carigrada, da se avstrijsko-turški zapisnik o sporazumu zato še ni predložil turškemu parlamentu, ker se veliki vezir in avstro - ogrski veleposlanik še pogajata glede stališča, ki ga zavzame monarhija v slučaju, da bi Srbi ali Črnogorci vdrli v Sandžak. Hilmi paša hoče v tem oziru popolne jasnosti, ker se potem tudi stališče Albancev v severni Albaniji docela spremeni. (Ob ugodni rešitvi tega vprašanja se njihovi poslanci v parlamentu ne bodo protivili avstrijsko - turškemu sporazumu. Op. ur.) Že sedaj je gotovo, da je **Avstro - Ogrska Turčiji obljubila pomoč, če bi bil Sandžak napaden**.

Ruska vojska ob gališki meji.

Lviv, 24. marca. »Vjek novi« poroča o velikem gibanju ruskih čet ob meji. Dosedaj je imela ruska vojska vaje le pri Brodih in Podwoczyski. Zadnje dni pa so nabrali mnogo vojaštva v bližini Raveruske in Belca. Pri Zamosu stojita baje dva armadna zbora. V Tomasov so poslali pet ruskih pešpolkov.

Stolypin na dopustu.

Peterburg, 23. marca. Car je ugodil prošnji ministrskega predsednika Stolypina za dopust. Stolypin pojde koncem tedna na Riviero. V miroljubnih krogih smatrajo to za slab omen, ker da je dozdej še Stolypin kolikor toliko brzdal Izvoljskega.

Zemunske šole zaprte.

Zemun, 24. marca. Tukajšnje ljudske in srednje šole so do daljne odredbe zaprli.

Civilno - tovarniško promet na bosanskih progah ustavljen.

Zagreb, 23. marca. »Agramer Tagblatt« poroča, da je ravnateljstvo ogrskih državnih železnic naznanilo, da je prevoz civilnih tovorov v celih vagonih na bosensko - hercegovskih progah radi vojaških transportov od 22.—25. marca ustavljen. Izvzete so le žive živali, brzovozni in tovari v posameznih kosih.

Cesar Viljem na potu v Sredozemsko morje.

Kiel, 24. marca. Cesarska jahta »Hohenzollern« je včeraj odplula po cesarja Viljema kanalu v Sredozemsko morje. Križarica »Hamburg« ji sledi danes. (Opozarjamo, da ni povedano, da je na jahti cesar Viljem in da bi torej iz potovanja nemškega cesarja smeli sklepati na mir. Op. ur.)

Srbski begunci.

Na Ogrsko sta pribežala dva srbska vojaška begunca 3. srbskega topničarskega polka Milojev Stojković in Stjepan Dragić.

Tri milijone kron stroškov na dan.

Dunaj, 24. marca. Sedaj znašajo stroški za zastraženo mejo nad tri milijone kron na dan.

Bombe.

Osijek, 24. marca. Zadnje dni so našli avstrijski štrafuni na raznih krajih ob Drini bombe. V Osijeku na južnem Ogrskem so zaplenili razne dinamitne pošiljke. V Osijeku so konfiscirali vagon s 5 sodi, v katerih so bile francoske puške.

Srbska častniška ogleduha prijeta.

V Budimpešti sta prišla včeraj v vojašnico honvedov dva krošnjarja, ki sta dolgo časa ostala v vojašnici in blago prodajala vojakom pod ceno. Neki častnik je aretiraj krošnjarja in res se je kmalu potrdil njegov sum: bila sta to dva v krošnjarja preoblečena srbska častnika in sicer srbski polkovnik Derković in njegov adjutant.

Slovensko gledališče.

»RAZPOROKA«.

Slovenski oder je včeraj pokazal, da mu ne manjka inteligentnih, skoro do viška razvitih moči, ki so zmožne ustvarjati tudi tako velikomiselna dela, kakor je Bourgetova »Razporoka«. Resnično smo se bali, da se bo na pozornici razgubilo, kar ta umotvor bistveno označuje: njegova stroga breztendenčnost in objektivnost, ki pa s svojo neizprosno logiko na eni, psihološko do dna doumljenim in do resnične tragike izvedenim konfliktom na drugi strani nujno dovode do resnice, da je razporoka razdirateljica sodobne družbe, brezcerkvenost zakona brezvladje, svobodna zveza začetek sužnjosti. Ni ga in naj bo še tako svobodomiselni, ki bi se mogel izogniti tej dialektiki, ki ni izmiš-

ljena, ni izmodrovana in izumetničena, ampak življenjska, utemeljena v izkustvu, izvedena iz konflikta, ki je tako zapleten v svojih posledicah, pa tako enostaven v svojem vzroku! V tem ravno je mojstrstvo tega dela, da se vse drugo z drugim spaja, drugo z drugim prijema kakor silen mehanizem, ki na njem ni hibe in prestanka. Steče do konca neovirano in nepretrgano kakor ga je zagnala prvotna moč. In vendar — nekje se nekaj ne uje — kaj? Pisatelj se je zbal zadnje konsekvence. V romanu se to manj opazi, ker izzveni v prokletev razporoke — v drami pa občutno, ker so silni dušni boji, namesto da bi se znesli nad njih početnikom, omiljeni po tistem objemu med razporočenko in drugim možem, ki s svojo globoko ljubeznijo pokriva nemoralnost tega zakona.

Nemoralnost! Trdo, a resnično. Ni-li vzor-laik, oboževatelj civilne morale, svobodomislec najčistejšega kova, Darras, sam, ki proglašal absolutnost vesti in njeno svobodo za temelj-kamen modernih moral? V tem je tragika tega plemenitega, viteškega, jeklenega značaja, da svobodo proglašal, a nesvobodo prinašal, da svojo vest uveljavljal, a drugih vest ubijal, svojega sina hoče odvrniti od svobodne zveze, sam pa živi v zakonu, ki na svobodnosti temelji, svojo ženo omamlja s svojo globoko ljubeznijo, a jo s krutostjo svojega brezverskega fanatizma muči. Darras sam zase veliko več pove, kakor ves problem razporoke! V njem je poosebljeno tisto metodično, skoro matematiško natančno izmerjeno in na hladnih silogizmihi temelječe svobodomislstvo, ki se je oddaljilo od življenja, se emancipiralo od srca, od pratežnjaja duše k nadnatornemu. In vendar se srce ne da ubiti! Darras je polovičar in njegova metoda je slepota. On, ki zametuje Boga, cerkvenost, vezi, ki srce spajajo z nebosi, se poniža do vere v republiko, v državo, v besedo zakona, podpis maira in prefekta, suverenstvo parlamenta. Sin Lucien je kazen za očeta. S študentko medicine hočeta zgraditi, kar je oče započel, a naletita na odpor v njegovem polutanskem buržoazijskem brezverstvu, v njegovi stoiki moral, ki hoče na eni strani biti svobodna od tradicij, na drugi pa je sužnja sodobnih družabnih nazorov. O kako krasen tip! Kakor da bi rojalškega Bretonca zliž z anarhistom, vero, ki je rodila Jeano d'Arc, združil z utopizmom Saint-Simonistov...

Tak je tudi konec drame. Abbé Eurard, učeni oratorijane, je po inteligenci in krvi sodedič in sorodnik dobe, ki je vzgojila Darrase. Tudi on, globok poznavatelj življenja, si ne upa razdreti tiste potvare in navideznosti, ki je zakonu tako blizu po svoji ljubezni, v resnici pa vendarle priležništvo. In kaj naj stori abbé spričo vezi, ki jih je sladkoba greha in plemenitost poštenih src tako trdno spleta? Ki so tako trdne morda le zato, da tembolj režejo v meso ženi, ki se njihove pregrešnosti tako živo zaveda? Če bi abbé bil manj mož sveta in bolj abbé, bi zagrmel kakor večni postavodajavec: In če te pohujšuje oko, izderi ga in vrži ga od sebe! Svoje vere in svoje vesti ne smeš žrtvovati niti vernosti in sreči svoje hčere! Toda abbé Eurard, član akademije znanosti, ni vstanu razdreti lepote dveh življenj: sreče svobodomiselnca in blaženosti njega bogoljubne hčere. Abbé, globoko korenene v svoji veri, tudi globoko pozna svojega sošolca, fanatika brezverstva. Ali ni mogoče, da se Darras kedaj izpreobrne? ali ni on eden izmed tistih Savlov, ki Bog iz njih dela svoje najbolj goreče apostole? ali ni upravičena nada, da svoj zakon pokristjani?... In skoro ne moremo karati abbéja, ki pusti usodo, naj izvrši svoje delo in upa na milost, ki odpira najtrša srca... Mogoče, ima Eurard bolj prav kakor abbé, mogoče tudi ne. To je, kar nas muči, kar zapušča po končani krizi v nas neko nezadovoljstvo in razdvojenost.

Kakor iz enega kosa vlita, v svoji ženski nedoslednosti dosledna, v globokosti svojih bolj plemenitenosti, pa stoji izmed vseh najlepša pred nami Gabriela. Ona je, nad katero se zneso lastni grehi in grehi drugih, prava žena, ki je vedno žrtev: žrtev svoje ljubezni, svoje vesti, ljubezni svojega moža in njegove krutosti, kaznovana ne samo za lastno krivdo, ampak tudi za grehe vseh drugih. Pravi simbol žene.

* * *

Kakor v drami, tako sta na odru gospa Borštnikova in gospod Dragutinovič kraljevala in osredotočila okoli sebe vse dejanje. Dva umetnika globoke miselnosti in umevanja, silne vzprejemljivosti in vpriporjavne moči. Gosp. Dragutinovič je že po zunanosti čisto po-

godil Bourgetovega junaka: oster profil, koščenost, blesk oči in vitkost trupla, ki odlikuje Provenčala, pomešanega z ognjevitost saracensko krvjo. Njegova igra je vseskozi razodevala mojstra, le v zadnjem prizoru bi mu samo za par hipov, ko se sreča z duhovnikom, priporočal nekaj umerjenosti. Kako je zadel duhovito dialektiko mojstra Francoza, plemenitost človeka, metodičnost svobodomiselnega, učenca enciklopedistov. Resničnega umetnika se je zlasti s tem pokazal, da je za njegove besede bilo čutiti še več neizgovorjenih, za njegovo hladnostjo in logičnostjo topločutnost, za njegovim brezverjem vernost; g. Dragutinovič je igral misleca, ki dlje misli, kakor povedo njegove besede. Bil je na višku v drugem dejanju v dispuu s sinom in v tretjem, ko se bori njegov razum s srcem, oba pa z ljubljeno ženo. — Gospa Borštnikova je bila včeraj na vrhuncu svoje umetnosti; nič rutine, nič predpremišljenega, ampak vse spontanno in elementarno, kakor da bi res do zadnjega živčnega vlakca živela vse te silne, duha moreče in srce razdirajoče boje, te nervozne roke, izmučene poteze, trpeče oči... Kako se v drugem dejanju pretresava njeno telo, kako se onesvesti v dušnem prenaporu, kako v tretjem dejanju izgovori tisti »Odpuščam!«, ki velja mrtvemu pravemu možu, vrne sinu mir in njej izbiča vest — tega ne pozabi, kdor je videl Borštnikovo. — Gospod Toplak zasluži, da se ga za tema dvema prvega imenuje. Tudi on je pokazal, da je doumel in preživel, kar je imel vprizoriti — žal pa je samanebi silno važna vloga duhovnikova v drami premalo povdarjena — roman je v tem oziru popolnejši. Gospodična Winterova nam je s svojo igro nesimpatično socialitko in racionalistko — »wie sie im Büchel steht«, bi rekel Nemec — Berto Planat napravila simpatično, saj ni čuda, ko razpolaga ta igralka s tolikimi darovi. Gospod Nučič se je topot pošteno potrudil, bil je celo v mnogih momentih res intimen in umerjen, kakor to zahteva ta drama, ki se menj v zunanostih, bolj pa v srcih odigrava, vendar pa je, kadar je le bila prilika za njegovo priučeno zmožnost, šel preko meje tako, da je napravil njegov Lucien preveč brutalen vtis, kar po drami ni. Bil je v fini salonski dialektiki slab partner svojemu očetu. Za svoj trud je dobil venec. — Gospa Dragutinovičeva je bila na svojem mestu.

Fran Terseglav.

Dnevne novice.

+ **Shoda.** V nedeljo, dne 28. t. m., ob 11. dopoldne shod kmečke zveze na Golem, popoldne ob 3. uri pa v Želimljah. Govorita deželni poslanec Miha Dimnik in tajnik S. L. S. dr. V. Rožič.

+ **Shod v Črnem vrhu** bo v nedeljo, 28. t. m. v »Gasilnem domu«. Predstavil se bo volivcem kandidat S. L. S. g. Mirko Perhave.

+ **Kmečka zveza za kamniški okraj** je priredila 21. t. m. v Dobu javen shod. Za našo majhno faro je bilo število udeležencev nepričakovano veliko — do tri sto. Predaval jim je g. deželni poslanec, dekan Ivan Lavrenčič. Z zanimanjem so sledili zanimivemu predavanju g. poslanca o delovanju in ukrepih sedanjega deželnega zbora od strani poslancev S. L. S. Kar nas je pa še veselilo, je to, da so stopili na oder tudi kmetje, zavedni kmetje, in izrazili poslanecem S. L. S. svoje zaupanje in zahvalo. Krepki »Živio!« gospodu poslancu ob sklepu shoda je bil priča, da ga Dobljani želimo kot poslanca, da ga želimo videti še večkrat v Dobu. Kličemo mu v zahvalo za njegov prihod v Dob: Živel in na svidenje!

+ **Za socialni kurz S. K. S. Z. v Ljubljani** po Veliki noči je določen kot zadnji rok za priglasitev 3. april. Na to opozarjamo zlasti tiste gospode, ki želé, da se jim oskrbi stanovanje.

+ **Čudni pojavi v Ciril-Metodovi družbi.** Pretečeno nedeljo je imela podružnica sv. Cirila in Metoda v Rojanu letni občni zbor. Na tem zborovanju je prišlo do jako značilnih in burnih prizorov, ki osvetljujejo družbo samo, pa tudi naše tržaške razmere. Gosp. Godnik, bivši odgovorni urednik »Edinosti«, je napadal g. učitelico Černigoj, češ, da izkorišča otroški vrtec v klerikalne namene. Zahteval je, da se mora g. Černigoj odsloviti in sicer zato, ker v svojih prostih urah baje zahaja v Marijino družbo, kar bi seveda imelo slabe posledice za otroke, ki so ji izročeni v varstvo in vzgojo. Zahteval je tudi, da mora novi odbor takoj izposlovati, da postane rojanski otroški vrtec s v o b o d n a šola in da se mora prepovedati učiti otroke moliti, češ, da to ne odgovarja več sedanjemu času. Godnik je to odločno zahteval od odbora, če bi pa odbor tega ne hotel storiti, naj se mu izreče nezaup-

nica. Neki govornik, ki je hotel Godniku ugovarjati, je bil izžvižgan. Radovedni smo zelo, kaj poreče k temu glavna družba v Ljubljani. Potem se pa še nekateri jezijo, ker se ne navdušujemo za družbo »sv. Cirila in Metoda«.

+ **Od Sv. Vida.** Ne ugaja našemu županu, da ga je nekdo v »Slovincu« malo potipal, ker ni bilo klicano, da bode država dala tudi otrobe po znižani ceni. Poslal je popravek — a kaj ko mu nič ne koristi. Ako da država revnim državljanom kako podporo, je dolžnost župana, poskrbeti za to, da pride v kolikor mogoče veliki množini v korist njegovi občini. Ali imate morda Vi o tem drugačne misli — ki majo svoj izvor v »Slovenskem Narodu« — čegar naročnik ste? — Občinske volitve smo imeli prošli teden pri nas. Privrženci sedanjega župana so se trudili da bi bil izvoljen odbor, ki bi volil županom zopet sedanjega. A jim je malce spodletelo. Zlasti bi radi »pohrustali« J. Stritofa. Toda prvi po katerega so poslali — jih ni hotel ubogati, drugi ni hotel priti na volišče, tretji je pa vse potan sicer pripisoval — a kaj pomaga — ko je bilo prepozno, četrti je pa šel po svetu. Odločilna bitka bo pa prihodnji terek. Volili bomo župana. Sedanjemu županu in njegovim pristašem bi seveda najbolje ugajalo po starem. Večina odbornikov volivcev pa hoče imeti za župana Andreja Makovca. Upamo da bo tudi zmagal, ako le ne postane kak naših odbornikov »figa-mož«. Saj je pa Makovec priljubljen pri ljudstvu, zvest in vnet pristaš »S. L. S.«, ter vnet za blagor naše občine. Kedo ima zasluge, da smo prenaresili našo šolo s tako malimi stroški v dvorazrednico? Kedo je bil vzrok, da se je naš lov tako podražil? Ali ne ravno Makovec? In če se je vže sedaj vedno in povsod trudil za občino, ali ne bode storil to od sedaj nadalje še v večji meri, ko bo imel moč in veljavo? Mi smo o tem overjeni, zato ga hočemo imeti in odborniki, ki bodo volili drugače, bodo storili to proti volji ljudstva, ki bo pa tudi z njimi znalo obračunati. Torej odborniki pokažite se, da ste značajni, da ste odločni pristaši »S. L. S.« in volite za župana pristaša »S. L. S.« in ne glejte pri tem ne na desno ne na levo, ali je komu ljubo ali neljubo.

+ **Izpmembe v finančni straži.** Naslov respicient se je podelil nadpaznikom Tomažu Miheliču, Petru Golouhu, Jožetu Erjavcu in Francu Golobu; nadpazniški naslov pazniku Matiji Božiču. Naslovni nadpaznik Anton Česen je postal nadpaznik. V stražo so sprejeti in prideleni pazniki: Francišek Toš novomeškemu, Karol Sluga in Jakob Čokan ljubljanskemu oddelku. Trajno nastavljena sta paznika Jožef Stary in Ivan Rupnik. Premeščeni so: respicient Anton Muškatelec z Vrhnike v Logatec, nadrespicient Fran Modic iz Logatca na Jesenice, in pazniki Ferdinand Kobal iz Krškega na Jesenice, Jožef Kerhin z Jesenic v Krško, Ivan Rupnik iz Kranja v Črnomelji, Anton Koll iz Črnomelja v Kranj, Pavel Strauss iz Idrije v Novo mesto, Fridolin Lenard iz Ljubljane v Litijo, Ignac Hodnik iz Jesenic v Ljubljano, Jožef Zemljak iz Ljubljane na Vrhniko in Fran Toš iz Novega mesta v Žužemborg.

+ **Nesreča v vevški papirnici.** V vevški papirnici je zagrabil transmijski jermen 16 let starega Janeza Kobala iz Gorenjega Kašlja, zavrtel ga šestkrat okoli in mu glavno popolnoma zmečkal. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k Devici Mariji v Polju.

+ **60 let** je preteklo včeraj, odkar so avstrijske čete zmagale pri Novari sardinske čete.

+ **Umrl je 11. sušca** v Ingenbohlju, (kanton Chur na Švicarskem) prečastiti P. Bernard Christen, nadškof mesta Stauropolis, bivši general kapucinskega reda. Bil je rodom Švicar in skozi 24 let je s krepko roko vladal celi kapucinski red. Bil je blag značaj in je zelo veliko storil za kapucinske misijone v južni Ameriki in v Aziji. Lansko leto, ko je bil izvoljen nov general v Rimu, je zapustil večno mesto in se podal v svoj rojstveni kraj, da bi se tam pripravljaval za srečno smrt. Pa tam ga je poklical Bog na plačilo. Svetila mu večna luč!

+ **Umrl je v Stožicah pri Ljubljani** hišni posestnik Anton Bolka, star 74 let.

+ **Kakoršno vreme** bo v sredo ponoči in na praznik in v petek, tako bo cel mesec — po rimljanskem reku: prvi, drugi nič, tretji malo, četrti in peti dan je kazalo (vremena za prihodnjo luno). — Za pretekli mesec je luna zopet uganila. Kdo reče, da ne?

+ **Promocija.** Dne 22. t. m. je bil na živinozdravniški visoki šoli na Dunaju za živinozdravnika promoviran g. Lovro Tepina iz Stražišča pri Kranju.

+ **Električni promet na državnih železnicah.** O tem je izvršenih 10 detajlnih načrtov, med njimi izraba Save pri Kranju-

ski Gori in izraba Soče. Sedaj se bodo ti načrti še natančneje preštudirali in izbrali najboljše in najprimernejše.

+ **Štrajk mizarjev v Zagrebu.** V Zagrebu štrajka 145 mizarjev, izmed katerih je 92 oženjenih. Pridružilo se je štrajkujočim tudi 18 brezposelnih pomočnikov. 23 jih je naznanilo svoj odhod iz Zagreba, 24 jih je šlo zopet na delo.

+ **Turška poroka na Dunaju.** Turški poslanik v Berlinu Osman Nizami-paša, se bo ta teden na Dunaju poročil s polturkinjo — hčerjo angleškega industrijca Rustona, ki se je pred desetletji priselil v Avstrijo.

+ **Izboljšanje orožništva.** Dobro poučen list »Reichenberger Volkszeitung« poroča, da je deželnoobrambeni minister Georgi natančno poučen o zahtevah orožništva in da si resno prizadeva jim ugoditi. Stavil je že finančnemu ministru dotične predloge in dobil zagotovilo, da se uresniči.

+ **Cestni odbor ljubljanske okolice** je danes soglasno izvolil za načelnika župana Antona Belca, za njegovega namestnika pa deželnega poslanca Fr. Košaka.

+ **Morilec Marije Pavlinove** iz Št. Andreja, Anton Nanut, ki je tudi nase streljal iz revolverja, je že toliko okrevaj, da so ga odpeljali v preiskovalni zapor na sodnijo.

+ **Vojak pobegnil.** Iz Gorice je pobegnil na Laško vojak Kolonel.

+ **Iz Horjula.** Ker se radi slabega vremena in snega semnišče ni moglo pripraviti v tem smislu, kot to zahteva c. kr. deželna vlada, zaradi tega se prvi semenj, ki je bil v časopisju že napovedan, ne bo vršil dne 26. marca t. l. Prvi semenj se bo torej vršil v Horjulu šele dne 12. julija t. l., kar se bo v »Slovincu« še naznanilo. Toliko v odgovor brezvestnim hujskadem, ki lažejo in slepijo ljudstvo, da župan Stanovnik s semnji samo slepi in da jih sploh nikoli ne bo.

+ **Razmere v sandžaku novopazar-skem** so vedno bolj obupne. Beda in nered naraščata vsak dan. Kako mora biti vse zapuščeno priča dejstvo, da je pred nekaj dnevi prišel v Plevlje izstradan volk o belem dnevu. Spoprijel se je s psi in jih začel mesariti, nakar so prihiteli ljudje in volka ubili. — Zdravnika ni nobenega odkar je odšla avstrijska posadka; svoj posel opravljajo le »helimi«, ki še mnogo zaostajajo za našimi srednjeveškimi »padarji«. Nek turški carinski uradnik iz Priboja je svojo bolno ženo pripeljal v daljino Sarajevo v bolnišnico.

+ **Samoumor pisca anonimnih pism.** V Novi Gradiški so aretirali nekega Vasilava Holeka, ki je tamšnjim Srbom pisal anonimna pretilna pisma. Holec se je v zaporu obesil.

+ **Šolsko poslopje** zgradi občina Mavčice pri Kranju in je kupila že stavbišče za 3400 kron.

+ **Nesreča.** Umrl je 56letni posestnik Franc Gašperšič iz Medvedjega Sela, ki je bil pripeljan 19. t. m. v kandijsko bolnišnico usmilenih bratov, ker se je nevarno poškodoval, ko je padel z voza, ker so se pred šentjanskim vlakom splašili konji.

+ **Brez vsakoršnih sredstev** se je prigrasil na goriški policiji nek 68-letni Tupovš, doma iz Kranja.

+ **Novo Parmovo opereto** »V templju Apollovem« bodo v soboto prvkrat igrali na hrvaškem gledišču.

+ **Nesreča.** Na Goričanah je pri tovarni padel na Ivana Ovčaka sneg na noge in mu nogo zlomil. — V Mostah je padel Jakob Križaj z drevesa in si zlomil nogo.

+ **Roditeljski sestanek.** Na meščanski šoli v Postojni se je vršil v nedeljo dne 21. t. m. sestanek roditeljev in stanodajalcev. Ravnatelj Josip Brinar je na tem sestanku govoril o dolžnostih in pravicah stanodajalcev ter je razlagal roditeljem, v katere zavode morejo prestopiti učenci, ki so dovršili 3. razred meščanske šole. G. učitelj A. Gorjup pa je podal navodila, kako je privajati mladino, da bo štedljiva. Sestanka se je udeležilo prav veliko število stanodajalcev in roditeljev.

+ **Hišne preiskave na Hrvaškem.** Iz Zagreba poročajo: Te dni so bile hišne preiskave pri dr. Ivanu Lorkoviču, dr. Hinkoviču in pri trgovskem pomočniku Dragošiču v Zagrebu. Iskali so zaplenjeno brošuro graškega časnikarja Horna »Resnica o balkanski politiki«. Pri dr. Hinkoviču so baje našli več izvodov. Pri Dragošiču je preiskava baje v zvezi z znano propagando, a je bila brezuspešna. Iz istega vzroka so v Borovi premetali stanovanje pravoslavnega popa Velje Lukića, ne da bi kaj našli. Tudi župni urad in cerkev so preiskali — brez uspeha.

+ **Dva m'ada tiča.** Nekega Rudolfa Zerlini in J. Pleničarja iz Ljubljane, je te dni aretoval in sodišču izročila žandarmerija v Dol. Logatec. Imenovana postopacha sta izvršila ondi neko čedno sleparijo.

Znanost in umetnost.

* **Letošnje šmarnice.** Že so se začela kazati znamenja, da se nam kmalu povrne ljuba pomlad; čimdalje bolj se nam bliža »Krasni majnik«. Treba torej že misliti na to, da si pravočasno oskrbimo primerne »šmarnice«. Slovenci imamo sicer že veliko zbirko šmarnic, že kar neko šmarniško literaturo. Vendar si želimo vsako leto še novih šmarnic. Naša marljiva »Katoliška Bukvarna« nam jih je že preskrbelala za letošnji majnik. Naslov jim je: »Marija Devica najmodrejša«. Zbral in uredil Andrej Šimenec. Cena vezane knjige 2 K 40 h. Nazivljanje »Devica najmodrejša« je opravičeno po vsebini. Za vsak dan nam namreč knjiga podaja štiri reči: 1. En oddelek iz Marijinega življenja, v kolikor se more posneti iz svetega pisma in iz ustnega izročila. Že v tem oddelku se vpletajo nekateri nauki. 2. Posebej pa se vsak dan iz dotične epizode Marijinega življenja opisujejo primerni nauki za življenje pod zaglavljem »Nauk«. 3. Za vsak dan je pridejan še nauk primeren »zgled« in štiri krajše ali daljše molitve v čast Matere božje. Za javno berilo so letošnje šmarnice tudi zato primerne, ker duhovnik kaj lahko izpušča, ako se mu zdi za njegove poslušavce kakšna reč manj primerna, umestna ali potrebna, ali pa tudi prideva, ako to posebej zahtevajo okoliščine njegovih poslušavcev. Da je knjiga res priporočljiva, jamči že ime pisatelja, ki je že poznan kot večletni marljiv in priljubljen sotrudnik »Duhovnega pastirja«. Ta priročna in lično vezena knjiga se lahko porabi kot molitvenik, ker obsega ob koncu tudi mašne in druge najpotrebnejše molitve. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani in velja 2 K 40 h.

Štajerske novice.

+ **Dvoboj med celjskima nemškima prvakoma.** V Celju se je začel volivni boj za deželnozboške volitve s — sabljami. Vzbudilo se je namreč staro germansko viteštvo in prelivala se je rdeča kandidat-ska kri! Po mestu kroži senzacionalna novica, da sta se v sredo ali četrtek pred Jožefovim v Gradcu dvobojevala Jabor-negg in Aistrich. Jabornegg je dobil neko malo ranico, Aistrich pa častni »šmis« na glavi. Zdravniško pomoč sta dala dr. Gollitsch in Jesenko. Pravi vzrok ni znan, bode pa gotovo cela zadeva v zvezi z Aistrichovimi napadi na starošlavno celjsko nemško mesto. Treba je sedaj, da se Aistrich še stepe s (pl.) Woschnaggom in Stallnerjem, pa bode nedvomno postal nemškoračadikalni mučenik in štajerski deželni poslanec!

+ **Nemškutarji v Leitersbergu zopet pogoreli.** Iz Leitersberga pri Mariboru se nam poroča: Naši nemškutarji so zopet pogoreli. Zahtevo po minoritetni nemški trirazrednici je deželni šolski svet zavrgel, pač pa jim je ponudil neki nestvor, ki se imenuje »Zweckmäßigkeitsschule«. Na to ime bi menda lahko vzeli patent. Sedaj bomo pa tudi Slovenci povsodi, kjer se nam krajšajo v šoli narodne pravice, zahtevali enake šole. Bo-li deželni šolski svet tudi nam tako postrežljiv? Naša slovenska štirirazrednica, po težkih bojih rešena, nam seveda ostane. To je — zadnja naša slovenska šola v mariborski župniji.

+ **lj Promviran** bo 27. t. m. doktorjem prava na graškem vseučilišču c. kr. namestniški računski asistent Rudolf Reich v Gradcu.

+ **Franciška predmestna župnija v Mariboru** je pridobila po odloku oblasti enajst števil iz župnije sv. Petra, tako da šteje sedaj okoli 11.000 duš. Potreba za tretjega duhovnega pomočnika bo sedaj posebno nujna, zlasti ker ima župnija tudi mnogo šol.

+ **V Št. Ilju v Slov. goricah** postane župnik gospod kaplan jareninski Evald Vračko.

+ **Odšel je** včeraj iz Reke v Ameriko g. dr. Jože Goričar, Štajarski rojak, kjer prevzame mesto konzula v Pittsburghu.

+ **V Čeplah pri Vranskem** je kupil bive Virantovo posestvo na javni dražbi g. F. Kladnik, poštar na Vranskem, za 32 tisoč kron.

+ **Prestavljen je** frančiškan o. Dionizij Dušej iz Ljubljane v Maribor; br. Al. Šega iz Sv. Trojice v Brezice; br. Teodul Kramberger k Sv. Trojici.

Ljubljanske novice.

+ **Iz gledališke pisarne.** Jutri popoldne ob 3. imajo člani slovenske drame svojo benefično predstavo ter se vprizori čarobni igrokaz Ferd. Raimunda »Zapravljevec« z godbo in petjem. Pevske vloške pojejo: gdč. Thalerjeva, g. Povh in g. Križaj. Sodeluje iz posebne prijaznosti orkester slovenske filharmonije.

Dramsko oboje je letos naštudiralo 20 novih dram, veseloiger in burk ter je na novo igralo poleg novitet še 10 različnih iger starejšega repertoarja. Dramsko oboje je torej letos v polni meri storilo svojo dolžnost, zato ne dvomimo, da bo slavno občinstvo z najobilnejšim posetom jutrišnje benefične predstave našim igralcem in igralcem izrazilo svoje priznanje.

Zvečer se poje tretjič in zadnjič v sezoni Čajkovskega velika opera »Onegin«.

Ij **Umrl** je danes mesarski mojster in gostilničar na Starem trgu gosp. Anton Zupan.

Ij **Slovenska filharmonija** priredi v nedeljo, dne 28. marca, v Unionu velik ljudski koncert s posebno izbranim sporedom. Priljubljeni skladatelj g. Parma sestavi je iz svoje opere »Stara pesem« jako lepo, obsežno in efektno fantazijo na glavne motive svojega dela. Pri tem koncertu se bode ta nova skladba prvkrat izvajala. Koncert dirigiral bode gospod kapelnik Talich. — Danes, v sredo, 24. t. m. ob 8. uri koncertira »Slovenska filharmonija« v restavraciji hotela »Ilirija«. Vstop prost.

Ij **Umrl** je danes trgovski sotrudnik pri Kendi g. Roman Murko. — Danes je umrl dijak II. razreda tukajšnje realke Feliks Suhadolec.

Ij **Prisiljenec pobegnili**. Danes zjutraj je pobegnol od dela s Kodeljevega prisiljenec Nikolaj Mozer.

Ij **Komorno godbeni večer** bo v ormoški okoliški šoli v četrtek, 25. t. m. Začetek ob 6. uri zvečer. Konec ob 8. uri. Vstopnina 1 K. Prebitek v šolske namene.

Ij **Konservativno obrtno društvo** je prenehalo s svojimi delovanjem in se razdružilo. To društvo že nekaj let ni delovalo.

Ij **Dr. Žerjava** je tožilo drž. pravdnistvo, češ, da je na shodu v Mestnem domu pozival zborovalce, naj dajo baronu Schwarzu na Belarjevo imenovanje brahialen odgovor. Tozadevna razprava se je vršila včeraj. Dr. Žerjav je bil obsojen na 100 K.

Ij **Za »Rokodelski dom«** v Ljubljani sta darovala p. n. preč. gg. Ivan Čebašek, župnik in Polhovem gradu, 10 K, in Fr. Juvan, župni upravitelj na Brezovici pri Ljubljani, 5 K. Blagima dobrotnikoma kličemo iskreni: Bog povrni!

— **Šmarna gora in Sv. Jošt** sta imela v nedeljo blizu 200 pomladanskih izletnikov od vseh strani. Flora je na solčni strani deloma že razvita. Zvončki, teloh in podobni pomladanski znaki so bile priče v rokah vračajočih se izletnikov. — Pa tudi Rožnik, Golovec in Mestni log niso prazni cvetja.

Ij **Prva jata rac in gosi** je letela k nam čez mesto preteklo sredo. Nastop pomladi pa ni bil v mestu včeraj drugej poznati, kot na neprijetnem vetru in ljubljanskih ženskih — toaletah!

Ij **Delavski oddelki**. Zadnja dva dneva preteklega tedna je šlo skozi Ljubljano nad 250 stavbnih delavcev. Okoli 50 zidarjev in težakov je ostalo v Ljubljani. Sprejele so jih tri tverde.

Ij **Ljubljancan radi umora pred porotnik**. Včeraj ob deveti uri zjutraj je zapričelo prvo letošnje zasedanje pred tržaško poroto. Prva obravnava se je vršila proti kočijažu Ivanu Kala iz Ljubljane, ki je bil obdožen, da je dne 31. decembra l. l. v gostilni v ulici Ferriera št. 41, umoril Vinca Donika.

Ij **V Krakovem in Trnovem** so vrtovi vzlic skrajno neugodnemu vremenu skoro brez izjeme že obsejani. Upati je, da dobimo v kratkem prvo »berivko« na trg.

Ij **V javnih nasadih** in drevoredih, kakor tudi na sadnih vrtovih se drevje pridno snaži in obrezuje, da se zamujeno kmalu popravi.

Ij **Ponarejeni 20-vinarski novci** krožijo zopet po Ljubljani in okolici. Falzifikati so zelo dobro ponarejeni in jih na prvi hip ni mogoče ločiti od pravih novcev ogrskega kova. Kovina pa je dokaj mehkejša od nikla. Pri sprejemanju drobiža je torej treba posebne pozornosti.

Ij **Čigava je knjiga** »Auf Tabors Höhen«, ki se je že pred več meseci našla v zakristiji misijonske cerkve?

BRATSKA DRUŠTVA!

Usojam si Vas opozoriti na socialni kurz, ki ga priredi S. K. S. Z. v Ljubljani od 12. do 14. aprila. Ker se bodo v kurzu obravnavala tudi vprašanja, ki so velevažna za vsa izobraževalna društva, želi podpisani odbor, da bi se kurza tudi od vašega društva udeležil kak zastopnik. Vse potrebne informacije dobite, ako se obrnete na naslov: profesor Evgen Jarc, Ljubljana.

Kot zadnji dan za prijavo je določen 3. april t. l.

Za odbor S. K. S. Z.:

E. Jarc, t. č. predsednik.

Razne stvari.

Obstreljavanje zrakoplovov. Tvrški Ehrhardt in Krupp sta konstruirali topove za obstreljavanje zrakoplovov. Nekaj so jih že preizkusili z najboljšim uspehom. Topovi proti zrakoplovom se vozijo z avtomobili, da lahko hitro zasledujejo zrakoplove. Prihodnjih nemških cesarskih vaj se udeležijo tudi zrakoplovi, vojna uprava preizkusi ob tej priliki tudi nove topove. Vaj se udeležijo tudi Zeppelinov zrakoplov na strani württemberskega armadnega zbora. Nasprotni bavarski armadni zbor bo s svojimi topovi zasledoval Zeppelinov zrakoplov.

5800 zločincev pomiloščenih je bilo te dni v Srbiji.

Dijak ustrelil ravnatelja. V bulgarski gimnaziji v Eleni je četrtošolec Konstantinov radi slabega izpričevala ustrelil ravnatelja Kverlova.

Lakota na Portugalskem. V mnogih pokrajinah Portugalske vlada silna lakota. Stradajoča množica je v Beji napadla magistrat in zažgala notranjo opravo. Komaj so rešili nekaj dragocenih spisov. Vojake je množica sprejela z bombami.

Mizar — dramatik. Segedinsko literarno društvo je razpisalo nagrado 1000 kron za najboljšo dramo. Nagrada je dobil mizar Dahnoky iz Budimpešte.

Nov otok je našel severozahodno od ruskega otoka Sahalina japonski raziskovavec Matsušima. Otok je velik in baje posebno ugoden za ribištvo.

Proti židom. Finski državni zbor je sprejel predlog, da se na Finskem prepove klanje živine po židovskem ritmu. Car je zakon sankcioniral.

Aretacije v Moskvi. V Moskvi so zaprli jako veliko oseb, med njimi 16 zdravnikov in dijakov in enega bivšega poslanca dume. Dolžni jih revolucijske propagande.

Kako ostane ženska res mlada. Gotovo odkar obstoji človeštvo, se je izlasti ženski svet silno bavil s problemom, ni li v moči človeka, da zatre na sebi sledove starosti in jih tako pokrije, da se jih ne opazi. Dragocena pariška mazila in pariške skrivnostne esence, ki jih predpisujejo lepotilni doktorji, masaže na obrazu, mlečne kopeli in tisoč drugih sredstev ni nikdar zamoglo popolnoma doseči svoj namen. Neki francoski list poroča sedaj o nekem nezmisljivem sredstvu, ki omogoča ženskam, da ohranijo mladostno svežost in lepoto do pozne starosti. Seveda zahteva to lečenje precej samozatajevanja, ali kaj ne stori ženska radi lepote? Kar zahteva novi lepotični doktor od ženske ni nič drugega, nego da vedno molči. Govorjenje utruja obraz, koža se utruja in vsled tega nastajajo neprijetne brazde in gube. Ali ženska se ne smeje tudi smejati in smehljati, in tudi ne jokati, kajti vsa ta zrcalenja čustev obrabljajo mišice na obrazu. Izumitelj novega sistema priseza na svojo metodo in jamči vsem ženskam, ki žive po njegovem navodilu, da ohranijo mlado lice do pozne starosti. Nekaj dam je že pričelo s tem lečenjem, toda ustrajati niso mogle dolgo časa, kajti molčanje in pa — ženska!

POŠTNA STAVKA NA FRANCOSKEM KONČANA!

V Parizu se je vršil shod, ki se ga je udeležilo 6000 poštinih in brzojavnih uradnikov. Sklenili so proti 300 glasovom, da se stavka konča. O sklepu so obvestili ministrskega predsednika Clemenceaua in ministra Barthona. Vlada je ravno vsled mednarodnega položaja gledala na to, da se stavka hitro konča.

RESNA NEVARNOST ZA PERZIJO.

Peterburško perzijsko poslaništvo je brzojavilo perzijski vladi, naj takoj proglasi ustavo, da se prepreči resna nevarnost.

Telefonska in brzojavna poročila.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 24. marca. V današnji seji drž. zbora je domobranski minister Georgi odgovarjal na trditve, da so se pri zadnjih vpoklicanih rezervistov godile nerednosti. Rekel je, da so vpoklicani le rezervisti v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji službujočih polkov, da se tako olajšajo napore mejne straže in da so ta vpoklicanja dokaz, da ni izvršena mobilizacija.

Dunaj, 24. marca. Nujnost dr. Kra- mačevega predloga je bila danes odklonjena. Vlada je imela tudi absolutno večino zase.

RUSIJA IN AVSTRIJA.

London, 24. marca. »Daily Telegraph« javlja iz Petrograda, da je napetost med Avstro - Ogrsko in Rusijo poenotila. Na vsak način se omogoči konferenca, podobnosti vsopreda pa še seveda delajo težave. Največjo zaslugo za ohr-

nitev miru ima cesar Franc Jožef, ki se je osebno obrnil do carja. Car da mu je odgovoril s pristrčno brzojavko.

BOLGARI PROTI SRBOM?

Sofija, 24. marca. »Večerna Pošta« se izjavlja pooblaščen, naj odločno demontuje rusofilske trditve, češ, da pojdejo mnogi mladi bolgarski častniki kakor prostovoljci v Srbijo. »Dnevnik« poroča, da nameravata dva bolgarska rezervna ritmojstra osnovati zbor prostovoljcev, ki se bodo v slučaju vojne na strani Avstrije bojevali proti Srbiji. — Dan na dan narašča število srbskih beguncev, ki se mudijo okoli Sofije.

NOVE ARETACIJE SRBOV NA HRVAŠKEM.

Zagreb, 24. marca. Aretacije Srbov na Hrvaškem se nadaljujejo. Včeraj so v Mitrovici aretirali dr. Miloš Moliča in mestnega živinozdravnika Pajo Radovanoviča. V Irigu je aretiran dr. Grkić.

K SRBSKIM VOJNIM PRIPRAVAM.

Belgrad, 24. marca. Veleobrtnik K. Scheus, nemški državljani, je dal svojo tovarno na Veliki Planini za slučaj vojne srbskemu »Rdečemu križu« na razpolago. V njej hoče pripraviti 200 postelj in skrbeti za ranjence.

ČRNOGORSKE PRIPRAVE.

Cetinje, 24. marca. Vsa pota, ki vodijo v Črno goro, so podložena z minami.

K AVSTROOGRSKO-TURŠKEMU SPORAZUMU.

Carigrad, 24. marca. Veliki vezir je izjavil dopisniku »Magdeburger Ztg.«, da je za odobrenje zapisnika o avstrijsko-turškem sporazumu v parlamentu zagotovljena močna večina.

RUSKI VOJNI MINISTER ODSTOPI.

Peterburg, 24. marca. Ruski vojni minister Roediger je odstopil. Njegov namestnik je general Suhomlinov.

SRBIJA IN STARA SRBIJA.

Belgrad, 24. marca. Tukajšnji listi poročajo, da pride iz Stare Srbije 12.000 mož Srbije na pomoč. V Stari Srbiji so včeraj ustanovili odbor »Rdečega križa«.

MOBILIZACIJA V RUMUNSKI.

Bukarešt, 24. marca. Nepričakovano in z vso naglico je bil mobiliziran 4. vojni zbor. Čete bodo odposlane na srbsko mejo.

Dunaj, 24. marca. Vsi pri avstroogrskih polkih službujoči rumunski častniki so brzojavno pozvani domov k svojim polkom.

ARETACIJE V BELGRADU.

Belgrad, 24. marca. Včeraj je bilo aretiranih osem podčastnikov in dva meščana, ker so osumljeni vohunstva.

Belgrad, 24. marca. Tu so aretirani vojaški krojač Karl Frankl, trgovski agent Schneller in uradnik srbskih državnih železnic Todorovič.

BOJI NA BOLGARSKO-TURŠKI MEJI.

Carigrad, 24. marca. List »Hukuku Umumie« priobčuje v posebni izdaji poročilo poveljnika 3. vojnega zbora vojnemu ministru, glasom katerega se boji ob mejni stražnici Avnulah pri Džumgale med turško stražo in bolgarskimi stražniki nadaljujejo. Udeleženo je tudi bolgarsko prebivalstvo in bati se je baje, da se boji razširijo do drugih stražnic. Bolgarski poveljnik je izjavil, da ustavi streljanje, ko bodo Turki dali dober zgled. Dosedaj še ni mnogo vojakov padlo. Drugi in tretji vojni zbor turške armade sta dobila ukaz, da ukreneta potrebno.

Zadnje vesti — Pred ultimatumom.

POLOŽAJ — BREZUPEN.

Dunaj, 24. marca. Mednarodni položaj je brezupen, upanje na mir vedno bolj pada. Posredovanja vevlasti so prišle na teško, ki kaže popolno brezupnost na vspešno posredovanje. Z ozirom na zadnje angleško posredovanje na Dunaju se konstatira da je angleški poslanik v imenu angleške vlade avstro - ogrskemu zunanjemu ministru Aehrenthalu dal take predloge angleške vlade ki so z avstroogrškega stališča nevsprejemljivi. Aehrenthal je v imenu Avstro - Ogrske podal predloge, ki vsebujejo maksimum, kar more Avstro-Ogrska popustiti. Angl. vlada ni odgovorila, že sedaj je pa skoro gotovo, da je odgovor tak, da bo pokazal brezuspešnost diplomatskih korakov. To se kaže tudi v današnji izjavi »Fremdenblatta«, ki pravi, da je bil predlog angleškega poslanika v imenu angleške vlade nevsprejemljiv. Angleška vlada je sestavila nov predlog, ki se pa tudi znatno razlikuje od mnenja Avstro - Ogrske, zato je le malo upanja, da bi imela diplomatska posredovanja kak vspeh.

Be'grad, 24. marca. Vsled vesti, da srbska vlada namerava napram Avstro-

Ogrski odnehati, so bile tu velike demonstracije proti Milovanoviću, katere je pa vlada zadušila. Vladni list »Samouprava« prinaša uradni dementi in pravi, da se odnehati ne namerava.

Praga, 24. marca. Poročevalec »Venkova« poroča iz Belgrada, da je Srbija pred notranjimi boji. Srbski podčastniki so sporočili srbski vladi, da če ne napove vojske, sami na svojo pest združeni s četaši udarijo v Bosno.

Dunaj, 24. marca. Vsled vedno nepovalnejših vesti o mednarodnem položaju so danes kurzi na borzi zopet jako padli. Že včeraj so kurzi jako nazadovali, danes je bil pa naval za prodajo jako velik ter so padli kurzi pri akcijah drž. železnic za 7 kron, pri kreditnih akcijah za 5 K, pri alpinskih montanskih akcijah za 6 K.

Dunaj, 24. marca. V parlamentarnih krogih so mnenja, da bo avstroogrski poslanik v Belgradu danes ali jutri izročil srbski vladi noto naše vlade, ki bo imela značaj ultimatum. Ako odgovor Srbije ne bo ugoden, tedaj bo Avstro-Ogrska izvajala konsekvence. Dosedaj so se vsa pogajanja izjalovila. Do nedelje se mora položaj razbistriti.

Budimpešta, 24. marca. Tu je bila včeraj konferenca ogrskih ministrov. Po konferenci se je v parlamentarnih krogih pričelo govoriti, da je vojska neizogibna. Weckerle je radi mednarodnega položaja odpotoval na Dunaj ter ostane do — petka, kar znači, da se do tedaj položaj razvije. Weckerle je rekel, da je Avstrija postavila tako milo formulo, da bi se Srbija nič ne ponižala, ako jo sprejme in tako prepreči vojsko. Če Srbija tega ne stori, mora biti vojska. Do četrta pričakuje se pojašnjenje položaja. Če ni drugače mogoče, se mora izpuliti strupeni jezik gadu na Balkanu. Weckerle je dejal, da je s strateškega stališča priporočati, da se z vojsko sedaj prične, dokler se sedaj slaba Rusija ne opomore in ne udari proti nam.

Izvid gospe baronice dr. Gabriele Possanner

Dunaj.

Gospodu I. Seravallo

Trst.

S posebnim veseljem Vam poročam na Vaše vprašanje, da mi je Vaš izdelek Serravallo-Kina vino z železom pri lastni vporabi, kakor pri mnogih mojih bolnicah služil z najboljšim uspehom in si pridruženem isto tudi v bodoče uporabljati v pripravnih slučajih.

Dunaj, 15. oktobra 1907.

M 292 (7) Dr. G. Possanner.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 23. marca.

Pšenica za april	14 41
Pšenica za oktober l. 1909.	11 63
Rž za april l. 1909.	7 77
Oves za april	9 20
Koruz za maj l. 1909.	10 73
Efektiv: 10—15 dražje.	

Meteorologično poročilo.

Vilina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
23. 9. zveč.	728'4	5 5	sl. jzah.	jasno	
7. zjut.	30'9	0 0	sl. jvzh.	megla	0 0
2. pop	30 6	14 3	sl. jug	del. obl.	
Srednja včerašnja temp. 6 6°, norm. 5 0°.					

Sprejemem takoj izurjenega, zanesljivega in vestnega

solicitatorja

ter pisarko s prav lepo pisavo in izurjeno v strojepisju. 823 3—1
Dr. Fran Poček, odvetnik v Ljubljani, Stari trg št. 30.

Gostilna

blizu Ljubljane, dobroidoča, s krasnim vrtom, acetilensko razsvetljavo, popolnoma novourejena, se odda radi nenadnega odpoklica najemnika v vojaško službovanje **takoj** ali s 1. aprilom t. l. ozir. pozneje **v najem**.
Naslov se poižve v upravištvu »Slovenca«.

828 (1)

Anton Dernič.

Državni zbor.

Dunaj, 23. sušca.

Podržavljenje železnic.

Sinoči je seja trajala skoraj do enajste ure. Zbornica je sprejela zakon, s katerim se poddržavijo tri zasebne železnice, ki merijo skupaj 2769 kilometrov. To so: Državna železnična družba, ki meri 1557 km, za 690.423.000 kron; severozapadna železnica, ki meri 932 km, za 398.631.000, in jugo-severonemška zvezna železnica, ki meri 280 km, za 79.362.000 kron. Vsa odkupnina torej iznaša 1.168.416.000 kron. Država utegne v bodoče k prometnim troškom dodajati še okroglo 8 milijonov K, imela pa bo mnogo večjo korist od podržavljenih železnic vsled tega, ker bode mogla vpeljati na državnih železnicah enotno in smoteno tarifno politiko tudi nasproti Ogrum.

V razpravi so razni poslanci izražali željo, da se podržavi tudi južna železnica. Dr. Ellenbogen je grajal delovanje železniškega sveta. Po trditvi njegovi železniški svet nima drugega pomena, nego da imajo člani proste karte. Mnogi govorniki so se bavili z narodnim vprašanjem, katero igra veliko vlogo pri imenovanju uradnikov. Na zahtevo nemških poslancev je obveljal v § 5. odstavek: Pri nameščanju uslužbencev se mora vlada ozirati na obe narodnosti, na dejanske jezikovne razmere in prometne potrebe.

Živinske kuge.

Danes je zbornica pričela razpravo o načrtu novega zakona proti zatiranju raznih živinskih kug. Poročevalec je poslanec Povše, kateri je med živahnim odobravanjem pojasnil potrebo in koristi novega zakona za živinorejce in tudi konsumente.

Skoraj tridesetletna izkušnja je dokazala, da je sedanji zakon proti kužnim boleznim jako pomanjkljiv. V mnogem oziru ne zadošča sedanjim gospodarskim razmeram, pa tudi ne prometu z živino. Vlada je predložila nov načrt, ki ga je odsek v mnogih točkah preuredil.

Načrt določa med drugim, da sme vlada storiti potrebne korake tudi proti kugam, katerih zatiranje sedaj ni zaukazano.

Važna je določba, da more vlada v sili uporabiti tudi občinske, deželne in druge živinozdravnike.

Pomenljive so določbe, da sme vlada v varstvo domače živine prepovedati uvoz in prevoz živine in živinskih surovin.

Tretji odstavek zakona govori o živinskih potnih listih. Novi zakon bode dovoljeval olajšave, ako ni opravljena nevarnost okuženja. Ostrejši pa je § 9, ki določa, da mora živinozdravnik na sem-njih pregledati živino. Le izjemoma bodo smeje živino nadzorovati tudi druge osebe.

Zakon dalje govori o naredbah pri transportih na železnicah, o cepivu, zdravilih, ogledih klavne živine.

Posebno stroge so določbe o sumljivih boleznih itd. Kdor naznani sumljivo kužno bolezen in s tem prepreči nevarnost, ima pravico do premije od 10 do 50 kron.

Paragraf 21. določa kužne komisije, v katere bodo voljeni tudi zastopniki občin. Nadaljni paragrafi določajo postopanje proti kužnim boleznim, katerih načrt našteva 12.

Za živinorejce posebno važen je odstavek 6., ki določa odškodnino za uradno pobito živino. V slučajih kuge na gobcu in parkljih bode država dovoljevala odškodnine 90 odstotkov vrednosti, v drugih slučajih pa dve tretjini. Za prašiče bode država dovoljevala 95 odstotkov, za plemenske prašiče pa celo 25 odstotkov nad cenjeno vrednost. Odškodnina pa se ne izplača, ako je posestnik vedoma zakrivil razširjenje kuge.

Izvanredno stroge pa so kazni, in sicer določa načrt zapor od enega tedna do enega leta ali globo 50 do 4000 kron.

Kdor se hoče poučiti natančno, naroči naj si pozneje novi zakon. V navadnem poročilu je nemogoče navesti vse bistvene določbe. Govorili so v glavni razpravi: Povše, Kotlar, Kurilovič, Zuleger, David, Šabota, Lukasevič, Eisterer, Staruch, Schlosnikl in Zaruba. Večinoma vsi govorniki so bili vobče zadovoljni z novim načrtom, le Rusini so odločno pobijali kazenske določbe kot prestroke. Sklicujejo se namreč na gališke razmere. V Galiciji okrajni glavarji zlorabljajo ravno kužne bolezni proti Rusinom in sploh opozicijskim strankam ter poslancem. Velegrajska kuga . . .

Konečno je poročevalec Povše med živahnim odobravanjem pobijal razne

ugovore in očitania proti agrarcem. Ob 5. uri je bila glavna razprava končana.

Dr. Kramar ima besedo.

Že dober teden je nosil dr. Kramar v žepu nujni predlog, naj vlada opraviči izdajo zakladnih zadolžnic. Iz vzrokov oportunitete do danes ni bil vložil tega nujnega predloga, opustiti pa ga tudi ni hotel. Zato so se danes opoldne dogovorili načelniki klubov, da dr. Kramar utemelji svoj predlog po glavni razpravi o zakonu proti kužnim boleznim. Ko pa je bila končana razprava, hoče predsednik dr. Pattai zaključiti današnjo sejo. Vsled tega nastane v zbornici velik krik, zakaj se seja ne nadaljuje. Poslanec Seitz nato predlaga, naj se seja nadaljuje. Velika večina poslancev je pritrdila temu predlogu.

Dr. Kramar je moral pričeti govor, da utemelji nujnost svojega predloga. Bistvo in namen predloga sem že pojasnil v članku »Finančni načrti«.

Velikonočne počitnice.

Z ozirom na napete vnanje razmere je hotela vlada že jutri odgoditi državni zbor. Ker pa so se te razmere nekoliko ublažile, bode poslanska zbornica zborovala še v petek in soboto ter morda še prve dni bodočega tedna. Vlada in industrijski krogi zahtevajo, da parlament še pred velikonočnimi počitnicami dovoli vladi zakonito pooblastilo za trgovinske pogodbe z Bolgarijo, Mehiko in Srbijo.

Grof Dzieduszycki †.

Sinoči je bil grof Dzieduszycki še do 11. ure v zbornici, zjutraj ob 4. uri je umrl nenadoma, zadet od kapi. Rodil se je leta 1848 in obiskoval razne visoke šole. Že v mladosti je začel pisateljati in bil nekaj let tudi profesor estetike na univerzi v Lvovu. Leta 1878 je bil prvi izvoljen v deželni zbor gališki in leta 1879 v državni zbor. Od 2. junija 1906 do 20. novembra 1907 je bil v Beckovem kabinetu minister za Galicijo. Pokojni grof Dzieduszycki je bil temeljito izobražen mož, duhovit in spreten govornik. Sicer je težko izgovarjal trde nemške besede, toda vedno je vzbuja velika pozornost med poslušavci. Med poslanci sploh je užival velik ugled, med svojimi ožjimi tovariši veliko veljavo. Bil je v istini čist in plemenit značaj, četudi so ga Rusini šteli med neprijazne jim žlahčiče. Predsednik dr. Pattai se je v krasnih in vznešnih besedah danes začetkom seje spominjal pokojnika.

Poslanec dr. Benkovič

je v današnji seji predlagal:

1. Uravnava službenih razmer železničarjev; 2. 36urni nedeljski počitek v rudokopi; 3. proporcije volitve v rudniške zadrage, posebne odseke za rudarske nadzornike in čuvaje izmed delavcev; 4. reformo žganjarine v smislu kmečkega prebivalstva; 5. reformo osebne dohodarine in 6. odpravo posebnega davka od trgovine z žganjem. Dalje je vložil interpelaciji o uporabi navodila pri razdelitvi državnih podpor vsled uim in zaradi počasnih rešitev prošelj za živinske semnje.

Interpelacija

poslanca Demšarja in tovarišev na poljedelskega ministra.

Pred tremi leti sem prevzel v najemi za živinorejsko zadrugo v selški dolini državno planino Pečano. Ker je živinorejska zadruga to planino neobhodno potrebovala, če se je hotela razviti in živinorejo povzdigniti, je bilo jasno, da je morala za planino na dražbi plačati visoko najemnino. Zadruga plačuje vsako leto 260 K več najemnine, kot so jo prej plačevali razni najemniki. Ker se je planina le izkoriščala in je država ni nič izboljševala ter je zadruga prevzela tudi popravila pri slabi pastirski koči, je visoka najemnina za mlado zadrugo precej huda butara. Zadruga je pri svojih skromnih sredstvih storila za planino več kot svojo dolžnost. Popravljala je pastirsko kočjo, ki je v prav škandalozno slabem stanju in napravila še nov hlev za teleta. Že lansko leto se je izjavil tesarski mojster, da kočje ne bo mogče več popravljati, ker je tako slaba. Vsa popravila ne držijo niti pol leta in bi bil le po nepotrebnem denar proč vržen. Koče se mora vsaj polovico nove narediti. Vsled tega sem se obrnil na c. kr. gozdno nadzorstvo in Radovljico. To mi je odgovorilo, da je kočjo in druge stavbe dolžna popravljati po pogodbi živinorejska zadruga. Iz tega se jasno razvidi, da je gozdna oblast namenjena samo izkoriščati našo živinorejo. Podpisani vprašamo zato g. poljedelskega ministra:

1. Ali hoče na to delati, da bo planina tako urejena, da bo mogla zadruga izvrševati svoje drago najete pašne pravice?

2. Ali država namerava v resnici delati za povzdigo živinoreje, ali so besede vlade v tem oziru za nas le prazne fraze?

Iz Cerknice.

Obrtni shod v Cerknici.

V nedeljo, 21. t. m., se je vršil v Cerknici obrtni shod. Obrtniki so prihiteli celo od tri ure oddaljenega Št. Vida v Cerknico. Par obrtnikov je bilo mnenja, da se morajo vsi do zadnjega obrtnika udeležiti shoda. Ker se je pa vršil v ravno istem času liberalni shod, je šlo tje nekaj obrtnikov svojo radovednost past. Ti so hoteli, da bi se bil obrtni shod vršil šele ob pol 6. uri, kar so pa obrtniki, zbrani na obrtnem shodu, odločno odklonili. Obrtni shod se je otvoril točno ob pol 5. uri.

G. Ronko ml. je otvoril shod in bil tudi izvoljen za predsednika. Prvi je govoril g. Kregar iz Ljubljane. Pojasnil je, kake pravice so imeli cehi v srednjem veku, in kake pravice imajo današnje obrtne zadrage. Priporočal je obrtnikom sodnega okraja Cerknica, naj ustanovijo svojo obrtno zadrugo. Govornik je naštel, kaj vse lahko potem zadrage ustanovijo. Našel je pa tudi vse hibe, ki jih imajo današnje obrtne zadrage. Krivo, da obrtniki niso bolje organizirani, je tudi velikokrat brezbriznost obrtnikov, ki se za svojo in svojih sotovarišev - obrtnikov koristi premalo zmenijo. Govoril je nadalje o obrtnih šolah. Treba bo tudi prositi deželni odbor, da bo dal nekaterim našim talentiranim fantom podporo, da se bodo izobražili v obrtnih šolah v Gradcu ali na Dunaju.

G. Ložar je našteval razne uspehe, ki jih je dosegla krojaška zadruga v Ljubljani. Zlasti, da je dobila krojaška zadruga delo za poštarje, je velikega pomena, sedaj je bil ravno čas, ko krojači niso imeli veliko dela. To delo je ljubljanskim krojačem dobro došlo. Vseh kosov je za narediti čez 7000. G. Ložar je nadalje govoril o bolniški blagajni mojstrov, o obrtnem kreditu, o obrtnem svetu in pospevalnem uradu, ki ga misli deželni odbor ustanoviti. Konečno je tudi priporočal, naj obrtniki v cerkniškem sodnem okraju osnujejo obrtno zadrugo. Glasovanje nato je pokazalo, da so vsi obrtniki omenjenega okraja za to, da se osnuje zadruga. V pripravljeni odbor so bili nato soglasno izvoljeni gg.: Ronko Janez ml., Loko Anton, Jerina Gašper, Turšič Janez, Mele Jožef in Grebenc Matija. — G. Kregar je potem še pojasnjeval, kaj ima novoizvoljeni pripravljani odbor storiti. Imamo združnega instruktoria dr. Blodiga, ki ima dolžnost, da pomaga pri snovanju zadrug. Govornik je o stvari že z njim govoril in mu je obljubil, da bo vse potrebno ukrenil, da se v Cerknici čim preje ustanovi obrtna zadruga. Konečno se je zahvalil še navzočim obrtnikom za zaupanje pri zadnji volitvi v trgovsko in obrtno zbornico. Ko je še konec g. Ronko ml. pozival obrtnike k skupnemu delu za organizacijo, je ob splošnem navdušenju zaključil shod.

Zopet liberalni shod v Cerknici.

Liberalna stranka na vsak način želi ravno pred občinskimi volitvami še zbrisati grehe cerkniškega liberalnega županstva. Zato so zopet sklicali shod v nedeljo, dne 21. t. m. Zopet sta prišla dr. Tavčar in dr. Švigelj. A to pot niso mogli več tako prosto zabavljati. Na shodu je bilo gotovo dobre tri četrtine pristašev S. L. S., ki so pa vendar, da se shod ni takoj pri začetku razbil, pustili, da je liberalci zasedel predsedniško mesto. Dr. Tavčar je navedel nauke iz sv. pisma, spravil se na dr. Lampeta in zopet obnavljal neresnico, da je S. L. S. zakrivila slabo razdelitev sena. Dr. Švigelj je trdil o nekem konsumu, da je nekadaj po nespameti napravil okrog 700 kron, a ni povedal, kje in kdaj. Odgovarjala sta kapelan Podbevšek in posestnik Korče, ki so ju pa liberalci pri vsakem stavku prekinili z divjim kričanjem, da bi tako vdušili gorke resnice, ki sta jim jih pravila. Župan Šerko je izkušal krivdo odvaliti od sebe. Dokazoval je, da je bilo oklicano tudi glede otrobov itd., a kdo je slišal na klic, tega ni povedal. — Cel shod je bil precej buren. Naši so imeli še pripravljeno gradivo, a niso prišli več do besede, ker je predsednik zborovanje hitro zaključil.

— Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Cerknici uljudno vabi v četrtek dne 25. marca k zabavni prireditvi v dvorani hranilnice in posojilnice. Na sporedu je tamburanje, deklamacije, petje in igrokaz s petjem v štirih dejanjih: »Dve materi«. Začetek ob pol 4. uri popoldne.

Iz Idrije.

i Zanimanje za volitve je precejšno. Prijatelji razpuščenega občinskega odbora marljivo delajo laži. Verjamejo liberalci in socialni demokratje tako vsako neumnost, ki jim jo pove kak rdeč voditelj. Raznesli so na priliko med volivci, da je ge-

rent grozovito oškodoval občino, ko jo je oprostil neobdignatru Julčeta. Saj je občina pridobila, ko nima več tega moža. Osebo, katero je sedaj v uradu, popolnoma zadostuje, ako le hoče delati. Zgled naj daje pa župan, kakor ga daje sedaj gerent. Dajmo občini župana, ki se bo razumel na urad in bo hotel delati, ne pa kako osebo, ki je morda kaj zvedena v raznih kavarniških zabavah, o uradu pa nima mnogo duha.

i Tri advokate je najel bivši občinski tajnik Novak, da mu na njegove stroške pomagajo zopet na občinskega konja, gerent pa je naročil na občinske stroške dva odvetnika, ki naj ga rešita iz zadrege. Tako je z vsi resnobo pripovedoval v nedeljo neki socialni demokrat. Povedal je, da so to pravili na dopoldanskem shodu v pivarni. Dobro je torej socialno-demokratski voditelj obdelaval svoje ljudi. Saj bi bilo zelo slabo za naprednjake in njih rdeče zaveznike, ako bi volivcem povedali resnico. Julče ima morda res tri advokate, saj sta že v Idriji dva, notar in pobratim Julčeta, Tavzes. Gerent je pa najel le enega odvetnika, namreč dr. Pegana. Socialistovski govornik je — vedé ali nevedé — spojil dve pravdi, ki jih ima občina. Socialno-demokratski in liberalni odborniki imajo namreč na vesti tožbo bivšega realnega profesorja L., kjer se gre pa res za tisočake. V letu 1908. je plačala občina pravnih stroškov v tej zadevi okoli 480 K. Te stroške so zakrivali občini socialno-demokratski voditelj in vodje naprednjakov. A o tem popolnoma molče. Povemo pa mi, da vidijo davkoplačevalci, kako znajo lepo gospodariti združeni liberalci in socialni demokratje.

i Volivni oklic, ki so ga izdali neodvisni volivci, je hudo spekel nasprotnike. Ker ne morejo utajiti, da je v oklicu odkrito resnično delo razpuščenega odbora, naročili so svojemu dopisniku, naj se ponorčuje iz oklica v kakem dopisu, ker ovreči ne more nobenega stavka v oklicu. Toliko v pojasnilo, če bo zagledal dan kak dopis v tem zmislu!

i Kandidata za deželni zbor so naprednjaki vendar dobili. Brat Jan Gruden iz Jeličnega vrha pri Idriji hoče dati svoje ime, ker drugi ne mara. Mož je sicer rekel, da ne bo nikoli več kandidiral, a za silo hoče vendar še biti, da stranki ustreže. Zakaj ni sprejel naš Julče Novak? On ima čas, obetal bi lahko tudi veliko in mlad je še. Ko ni več mestni tajnik, bi prav brez posebnega napora sprejel novo breme.

i Našemu učiteljstvu na rudarski ljudski šoli bodo zboljšali plačo socialno-demokratski poslanci, ki imajo mnogoštevilni klub na Dunaju, tako sta modrovala, kakor se nam poroča, prof. dr. Lončar in Ante Kristan iz Ljubljane. Mi sicer privoščimo iz srca učiteljstvu zboljšanje plače, a če jim jo bodo izposlovali socialni demokratje, bodo morali še dolgo, dolgo čakati. Njega dni je Kristan pravil na shodih s katerim poslancem je konferiral, katerega je resolucijo izročil, katerega je ogrel za to zadevo itd. Za isti dan je šla govorica po Idriji: Naš Tonče, ta pa zna, on ima zveze, na Dunaju ga čislajo, če bo kateri kaj dosegel, on bo. Drugi dan se je že nekoliko pohladiło, teden dni se je malo več o tem govorilo, nazadnje pa vse zastalo, kajti Tonče je znal zopet za kaj drugega ogreti svoje pristaše. Vse je pri starem ostalo, le slava je še Kristanu ostala pri sodrugih, da bo on še kaj imenitnega postal, vsaj kak direktor pri ministrstvu.

Volitve na Vipavskem.

Izredni občni zbor in volivni shod »Kmečke zveze« za vipavski sodni okraj se je v nedeljo, 21. t. m., ob pol štirih v Vipavi v dvorani v Tabru prav sijajno izvršil. Udeležencev je bilo nad 500, in prostorna dvorana je bila natlačeno polna. Nekateri so odšli, ker niso dobili več prostora.

Predsedoval je gospod župnik Kromar. Na shodu je vladala popolna govorniška prostost.

Na predlog gospoda dekana se je izvolil soglasno načelnikom zveze g. Jožef Ferjančič star. iz Budanja.

Potem je nastopil naš deželnozbornski kandidat g. Miro Perhavec. Razvil je svoj program, navedel nujne potrebe, za katere se mu bo, ako bo izvoljen, treba posebno potruditi ter zagotovil navzoče, da bo delal in se trudil, da bo za okraja, katera bo zastopal, kar največ mogoče dosegel. Delal bo z Bogom za krščansko ljudstvo. Besedam je sledilo splošno odobravanje.

Ko je dal gospod predsednik kandidaturu gospoda Perhavca na glasovanje, je bila ista z glasnim odobravanjem soglasno sprejeta. Potem je pričel govoriti naš ne-

umorno delavni državni poslanec dr. Žitnik. V dve in pol uri trajajočem govoru nam je povedal mnogo poučnega in zanimivega. Najprvo je zahvalil zborovavce za zaupanje, katero so izrekli kandidatu S. L. S. Potem je omenil na kratko program S. L. S. in povdarjal posebno, da pristaši S. L. S. smo in ostanemo zvesti Avstriji. Nato nam je poljudno pojasnil deželno gospodarstvo in finančno stanje, pomen in namen dovoljenega posojila. Razložil nam je, kako je z uravnavo Vipave in hudournikov, govoril nadalje o nameravani deželni banki in deželni zavarovalnici zoper ogenj, o spremembi lovskega in šolskega zakona in o zakonu za zboljšanje pašnikov. Pojasnil nam je tudi, kdo je provzročitelj napake pri delitvi krmil. Slednjič pa je prav poljudno razložil načrt zakona za starostno zavarovanje.

Navzoči so se izrekli soglasno za to, da se tudi kmečki stan privzame starostnemu zavarovanju, a starostna doba naj se zniža na 60 let, in plačevanje naj prične šele s 24. letom. Na predlog g. Frančiška Habe iz Goč je izrekel shod delavnemu državnemu poslancu soglasno zaupnico.

Gospod predsednik se je v imenu »Kmečke zveze« poslancu zahvalil in ob pol 7. uri shod zaključil.

Proti malokrvnosti

uporabljajte SCOTTOVO emulzijo, ki pomnožuje kri in tvori hitro močno in zdravo meso.

Scottova emulzija

učinkuje istotako za staro kakor mlado. Hitro boljšanje vas bo iznenadilo in zadovoljilo ter vas bo en sam poskus prepričal, kakor je že tisoče prepričal v preteku 32 let.

Cena originalne steklenice : 2 K 50 vin. Dobi se v vseh lekarnah.

Ischias, trganje v ledjih!

JAVNA ZAHVALA.
Naznanjam Vam, da sem popolnoma izgubil svojo večletno schias-bolezen po uporabi podagra. G. W., pekovski mojster, Gradec Sackstrasse.
Meschnarkova silikat vsebujoča kopalna sol je neprekosljiva pri protinu, revmi in trganju v ledjih! Učinek že po treh do štirih kopeljih, tudi pri večletnih boleznih 12 do 20 zavojev po 1 K je potrebnih za eno zdravljenje. Mnogoštevilne zahvale, zdravniško priporočen. Dobi se v lekarni Trnkoczy, drogerijah Kanc. Berjak & Sober ali pa naravnost v drogeriji v Gradcu. Sackstrasse 3. Cene »Podagrini« kopelji v zdravilišču »JUNGBORN«, Brandhofgasse.

Motor dvokolo

dobro ohranjeno 5 konjskih sil se prav poceni proda. Pismena vprašanja pod »Motor« do 1. aprila na upravništvo »Slovenca«.

6 žagarjev in 1 brusač

se sprejmejo v delo pri parni žagi na Golem.

Osrbništvo turjaške graščine v Hammerstielu, pošta Studenc pri Ljubljani.

Društvo zdravnikov na Kranjskem

je opetovano dalo kemično preizkusiti Serravallovo kina-vino ter se je našlo, da vsebina železa ni višja kot kakšnega navadnega vina. Po soglasnem sklepu je naročilo društvenemu vodstvu, naj napravi vloge na c. kr. deželno vlado kakor tudi na mestni fizikat v Ljubljani, kjer se prosi za odpravo te zlorabe.

(„Laib. Zeitg.“ št. 247, 26 okt. 1895.)

Železnato vino lekarka Piccoli-ja v Ljubljani vsebuje natančno množino železa, ki se mora po določilih o zdravljenju dovajati bolnemu organizmu. Pollit. stekl. 2 K.

Slovenci, pozor! pri nakupovanju vencev!

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg 11 priporoča največjo zalogo krasnih nagrobnih vencev

in 3077 66-1 trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

CENE BREZ KONKURENCE!

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York je proga rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih »Finland«, »Kroonland«, »Vaderland«, »Zeeland« in »Samland« kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-Yorkom, so snaznost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan. Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor na New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri »Starem tišlerju«, 188 (52-1)

Anversa New York

Za šport in promet.

160 14

Zaloga koles

Puch, (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter posameznih delov. Izposojevanje koles prejem koles za emajliranje, poniklanje ter popravila : solidno in ceno.

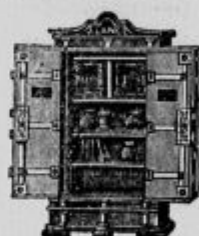
Karol Čamernik

Ljubljana, Dunajska c. št. 9.

Gostilna in trgovina

se odda v najem na Viru pri Domžalah.

Poizve se istotam v hiši št. 3 ali v Ljubljani Marije Terezije cesta št. 1 v trgovini z železnino **Fr. Stupica**.

Absolutno ognjevarne blagajne

jekleno-oklopne blagajne in kasete ponudi starorenovirana tovarna za blagajne

Jan. Lange

Dunaj, XVIII/1, Währinger Gürtel št. 7. Telefon 21485. 3157 26-9 Ceniki zastoj. Dobavitelj domačih hranilnic.

Velika zaloga raznih slovenskih plošč in gramofonov

ceniki od gramofonov in plošč na razpolago.

Fr. P. Zajec urar in optikar Ljubljana, Stari trg, št. 28.

Hišnica

omožena katere mož ima službo, se sprejme s 1. majem. Stanovanje prosto in nekaj plače. Vpraša naj se na Erjavčevi cesti 14 visoki parter.

Prodajo se sedem tednov stari bernhardinci.

Psi so prave vrste čuvaji ter se lahko ogledajo v Bohoričevih ul. 5, Stari Vodmat v Ljubljani. 814 2-1

Iščem

oženjenega hlapca

ki je vaje konj. Prosto stanovanje, plača po dogovoru. Več se izve: Linhartove ulice.

Sedaj vsaka obleka iz blaga za K 4'— ceneje!

Obleka za gospode od K 12 stane sedaj K 8'—; obleka za dečke od K 10'— stane sedaj K 6'—; kostumi za otroke od K 7'— stane sedaj K 5'—; kostumi za prati za otroke od K 2'— stane sedaj K 1'—.

Kostumi za dame sedaj K 8'— ceneje!

Kostum za dame od K 16'— sedaj K 8'—; jopica za dame od K 8'— stane K 4'—!

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Podružnice Spljet, Celovec

- in Trst -
- Delniška glavica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje po čistih 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice Spljet, Celovec

- in Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000. -

Prvi kinematograf Pathé

Prej „EDISON“. DUNAJSKA CESTA. Nasproti

kavarne „Evropa“

Vsako soboto in sredo nov program!

Predstave ob delavnikih: ob 4., 5., 6., 7. in 8. uri.

Predstave ob nedeljah in praznikih: ob 10. in 11. uri dopold. in ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. uri popoldne.

Cene prostorov: I. prostor 60 v., II. prostor 40 v., I. prostor otroci 40 v., II. prostor otroci in vojaki do narednika 20 v.

Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure predstave po nižani ceni. I. prostor 20 v., II. 10 v.

Slike se dobivajo samo iz prve svet. pariške tvor. Pathe Freres.

Ravnateljstvo kinematografa „Pathé“.

Štev. 125.

Natečaj.

Na o. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani je s pričetkom prihodnjega šolskega leta oddati mesto

delovodje za kovinski (ključavničarski) obrt

Služba se podeli pogodbenim potom v okviru naredbe c. kr. ministrstva za bogoslužje in uk z dné 26. septembra 1905, štev. 33.895 (Zentralblatt für das gewerbliche Unterrichtswesen XXIV, 6) tičeče se nastavljanja in upokojenja delovodij na državnih obrtnih učnih zavodih.

Prosilcem za to mesto, s katerim je zvezana letna remuneracija v najvišjem znesku 2000 K, je poleg strokovne izobrazbe dokazati znanje obeh deželnih jezikov.

Absolventje kake šole ali učne delavnice za ključavničarstvo, ki se izkažejo z večletno mehanično-tehnično prakso, imajo pri enakih razmerah prednost pred drugimi prosilci. Primerno opremljene in na o. kr. ministristvo za javna dela naslovljene prošnje je najkasneje do

dne 25. aprila 1909 l.

vložiti pri podpisnem ravnateljstvu.

C. kr. ravnateljstvo umetnoobrtne strokovne šole

v Ljubljani, dne 18. marca 1909.

784 (3—1)

Proda se vsa

oprava

kar se jo rabi za špecerijsko trgovino. Oprava je malo rabljena. Naslov: Stepanja vas št. 50.

793 2—1

Gospodarsko društvo

v Bermu p. Pazin, Istra

posreduje brezplačno pri prodaji vina svojih udov. Cena je nizka. Vino je bele, rdeče in črne boje; kakovost izborna.

362 (3)

Štev. 2665

Razpis.

Za preložitve deželne ceste Straža—Črnomelj med Črmošnjicami in Srednjovaso na okroglo K 15.500.— proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna naj se predlože do 10. aprila t. l. ob 12 uri opoldne podpisnemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za jedno krono, doposlati je zapečatenih z nadpisom:

„Ponudba za prevzete cestne preložitve Črmošnjice—Srednja vas.“

Ponudbi mora biti dodana izredna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrečno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani dne 18. marca 1909.

Podobarji rezbarji

mizarji dobe takoj trajno delo pri Petru Rutarju

Osilnica pri Kočevju.

800 4—1

Stanovanje

na Tržaški cesti št. 45: soba, kuhinja, drvarnica

se odda

radi preselitve takoj ali za maj.

730 3—1

788 3—1

Modna trgovina za dame modna trgovina za gospode modni salon za damske klobuke

se nahaja sedaj P. Magdič, Ljubljana se nahaja sedaj

v hotelu pri „Maliču“ nasproti glavne pošte.

St. 3733

787 3—1

RAZPIS.

Za zgradbo:

1. Vodovoda v Zapogah, občina Smlednik s proračunjenimi stroški K 20.600

2. vodovoda za Črni vrh, nad Idrijo, okraj Logatec s proračunjenimi stroški K 18.000

potrebna dela in dobave se bodo oddale potom

javne ponudbene obravnave.

Pismene, za vsako posamezno vodno preskrbo posebne ponudbe, morajo obsegati vsa dotična dela, ter jih je z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna predložiti

do 10. aprila t. l. ob dvanajstih opoldne

podpisnemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono doposlati je zapečatenih z nadpisom:

„Ponudba za prevzete zgradbe“

1. vodovoda v Zapogah, občina Smlednik oziroma 2. vodovoda za Črni vrh, okraj Logatec.

Ponudbi mora biti dodana izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrečno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, ter izvršitev posameznih vodo preskrbujočih naprav oddati skupno jednemu ali pa posamezno raznim ponudnikom, oziroma če se mu vidi potrebno razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu v običajnih uradnih urah.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dné 18. marca 1909.

!! Prvo slovensko !!

c. kr. oblastveno potrjeno 18 98

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg št. 28.

Boh se tudi kroj po životni meri.

SLIVOVKA

tropinevee

kranjski brinjevee

Štlikovano
v Parizu.

se dobi v sodih od 80 litrov
naprej po prav primerni ceni
v zanesljivi kakovosti v

veležganjarni in
rektifikarni sadja

M. Rosner & Co.,

Ljubljana,

Spod. Šiška, poleg Keiser-
jeve pivovarne.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD

se priporoča slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi za prevažanje mrličev po jako nizki ceni.

Naročila se sprejemajo pri

FRANC VIDALI-JU

Prešernove ulice, Ljubljana.

: JOSIP TURK :

lastnik prvega slovenskega

: pogrebnega zavoda :

798 20—1

Ustanovljena
leta 1834.

Prva domača slovenska pivovarna

Telefon
št. 210.

G. AUER-jevih dedičev

Ljubljana, Wolfove ulice šte. 12, Ljubljana

Priporočam s.avnemu občinstvu in spošto-
vanim gostilničarjem svoje izborna

marčno pivo v sodcih in
steklenicah

Ako kašljate,

če ste hripavi, zaslezeni ali nahodni,
ako težko dihaite in se ponoči potite,
kaže to, da ste se

prehladili ali dobili influenco, vendar
utegnejo imeti tudi ti simptomi važen pomen.
Zato je potrebno, da preprečite nadaljne učinke
in v Vašo korist rabite domače zdravilo

Örkeny-jev lipov med (sirup),
katerega hvalijo in priporočajo mnogi zdravniki.
Mnogo zahvalnih pism potrjuje ta izborni
učinek. Vzorčna steklenica Örkeny-jev lipov-
vega medu (sirupa) stane K 3.—, velika
steklenica K 5.—, 3 steklenice poštne prosto
K 15.— po povzetju ali če se pošlje denar na-
prej.

Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko:
Lekarna pri

'Apostolu', Budapešta, Josefsring 64,
Depot 30. 3058

IVAN PENGOV

podobar, izdelovatelj oltarjev, itd.,

naznanja prečastiti duhovščini, cerkvenim
predstojnikom in dobrotnikom, da je
prevzel znano podobarsko delavnico
umrlega g. And. Rovšeka, Kolo-
dvorske ulice št. 20.

Priporočam se in zagotavljam, da
bodem vestno izvrševal svoj poklic in
prosim za zaupanje. Tekom 10 letnega
praktičnega dela pri ranjem g. Rovšku
pridobil sem si toliko spretnosti, da se
bode v prihodnje ravno tako solidno in
kolikor mogoče po nizki ceni izdelovalo,
kakor se je dosedaj. 3438 52-7

Se nekaj

vinskih sodov

iz hrastovega in kostanjevega lesa, prav
dobro ohranjenih in močnih v obsegu 150,
600, 700, 800, 900, 1400, 1500, 1600 do 5000
odda po primerni ceni tvrdka M. Rosner
in drug, veletrgovna sadja, Ljubljana,
poleg Koslerjeve pivovarne. 295 156-9

Dež. lekarna pri „Mariji pomagaj“

M. Leustek

Ljubljana, Resljeva c. 1

zraven cesarja Franc Jožefovega jubil. mostu
priporočam ob sedanjem času za jemanje najbolj
pripravno pristno, čisto in sveže

Dorševo med. ribje olje ugod. okusa,
lahkoprebav-
ljivo. Mala steklenica 1 K., večja 2 K.

Nadalje zaradi svojega izbor. učinka znano

Tanno = chinin tinktura za lase,
katera okrepuje lasišče in preprečuje izpa-
danje las. — Cena steklenici z rabilnim na-
vodom 1 K. 2700

Slovita Melusine ustna in zobna
voda deluje izborna proti zobobolu in gnji-
lobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust. — Steklenica 1 K.

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil, ka-
tera se priporočajo po raznih časopisih in cen-
kih. Med. Cognaca, Malaga, ruma itd.
razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

Pozor kolesarji!

Edino zastopstvo za Kranjsko za prava Puch-kolesa:

„Specijal“ Puch-kolesa K 150.—

„Curier“ kolesa „ 115.—

Najboljše pneumatike Reithoffer-jeve. — Najnovejši

527 šivalni stroji od K 66.— naprej. (1)

Za prekupovalce ista cena, kakor v tovarni!

Ker prodajam brez potnikov, vsled tega vse blago veliko ceneje.

Ceniki zastoj in poštne prosto.

Z odličnim spoštovanjem

FR. ČUDEN

urar in trgovec v Ljubljani.

Oblastveno dovoljena razprodaja.

Radi popolne opustitve trgovine prodaja se vse blago pod
tovarniško ceno. Glace in druge raznovrstne rokavice za dame, gospode
in otroke, kravate, srajce za gospode, nogavice itd. itd. — **Galanterijsko**
blago. — Različne kirurške potrebščine: trebušne obveze, kilni pa-
sovi, ravnodržalci itd.

Za mnogobrojni obisk prosi

521 12-1

M. Schubert prej Bilina & Kasch

Židovske ulice št. 5.

Otvoritev

od visoke c. kr.

deželne vlade

koncesioni-

rane pisarne

Podpisani usojam si sl. občinstvu vljudno naznaniti, da

otvorim 15. marca t. l. na Miklošičevi cesti št. 10

hotel „Lloyd“ nasproti hotela „Union“

pisarno za posredovanje

o zasebnih poslih, kakor o nakupu in prodaji pohištva
in glasovirjev, o najemini in najemodaji stanovanj v
mestu, za letoviščarje v poletju tudi na deželi, o na-
kupu in prodaji posestev, mestnih hiš, vil, stavbenih
parcel itd., o najemini in najemodaji, kakor tudi prodaji
vsakovrstnih obrti, obrtnih lokalov in skladišč.

Ravno tu sprejemal bodem naročila za
reklamno podjetje, plakatovanje lepakov in za
snaženje stanovanj in oken.

Za vestno in točno izvrševanje jamčim,
in prosim mnogobrojnih naročil ter beležim

721 z velespoštovanjem (1)

Peter MATELIČ, Škofje ulice št. 14, Telefon št. 155.

Preselitev obrti.

Vsem svojim cenjenim naročnikom in sl. občinstvu sploh,
uljudno naznanjam, da sem svojo 780 6-1

kleparsko obrt na Tržaški cesti št. 2

preselil v Gradišče št. 10 oziroma S. Gregorčičeve
ulice št. 2 (na vogalu).

Priporočam se za vsa v to stroko spadajoča dela in prosim
zaupanja tudi na svojem novem mestu.

Z vsem spoštovanjem

Franc Gradišar, klepar.

Urei Milko Krapeš Gramo-
foni!

urur, Ljubljana, Jurčičev trg šte. 3.

Priporočam svojo zalogo zlatih, srebr. tula
nikel. žepnih in različnih stenskih ur,
vsake vrste budilk, zlato verižice, pr-
stane, uhane, bisere z dragulji. Sre-
brno in iz kineškega srebra orodje.

Gramofone in najnovejše slovenske plo-
šče od K 3 naprej. Vsi tu
navedeni predmeti se točno in po nizki ceni
popravljajo. 2393 36

Staro zlato in
srebro kakor tudi
drago kamenje
kupujem ali vza-
mem v zameno.
Ceniki na zahte-
vo poštne
prosto.

Ilustrovani ceniki zastoj in franko

Ilustrovani ceniki zastoj in franko

Marijin trg šte. 1.

Največja zaloga najfinjših

barv

za umetnike, od dr. Schönfelda & Co.

Fine oljnate barve za študije, akvarelne trde in
tekoče, tempera barve v tubah, pastelne barve.
Raznobarvna kreda. Zlate in raznobarvne brone.
Pristno in kovinsko zlato, srebro in aluminij
v listih. Štampilske barve. Oglje za risanje.
Raznobarvne tinte in tuši. Slikarsko platno in
papir. Paleta, škatlje za študije. Copiči za
:: umetnike, slikarje in pleskarje. ::

Najnovejši

slikarski vzorci in papir za vzorci po najnižji
ceni, najnovejše in moderne suhe, kemične,
prstene in rudnate barve.

:: Priznana najboljša in najizdatnejša ::

oljnate barve

za pleskarje, stavbne in pohištvene mizarje
in hišne posestnike itd.

:: priporočam ::

Adolf Hauptmann

Prva kranjska tovarna oljnatih barv,
firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Prodaja najboljšega mizararskega

lima

po najnižji ceni,

karbolineja

samo boljše vrste,

gipsa

alabastra in stakturnega za podo-
barje in zidarje. 1

Ustanovljeno 1832.

:: Zahtevajte cenike! ::

Nova slovenska trgovina
Lenasi & Gerkmann, Ljubljana

priporočam za pomlad in poletje vsakovrstno sukneno, volneno in platneno blago.

Solidne cene in točna postrežba.

3490 (26-6)